

MATERIAŁ INFORMACYJNY MiFID

SPIS TREŚCI:

- I. Informacje dotyczące MiFID.
- II. Informacje o Banku.
- III. Podstawowe zasady wnoszenia i rozpatrywania skarg i reklamacji.
- IV. Instrumenty finansowe i Produkty finansowe oraz usługi inwestycyjne oferowane przez Bank i związane z nimi ryzyka.
  1. Fundusze inwestycyjne.
  2. Obligacje.
  3. Lokaty Strukturyzowane.
  4. Produkty ubezpieczeniowe z elementem inwestycyjnym.
  5. Rodzaje usług inwestycyjnych oraz innych czynności wykonywanych przez Bank na rzecz Klienta.
- V. Podstawowe informacje o przyjmowaniu i przekazywaniu świadczeń przez Bank w związku ze świadczeniem usług inwestycyjnych.
- VI. Koszty i opłaty związane ze świadczeniem usług inwestycyjnych przez Bank.
- VII. Rodzaje ryzyka.
- VIII. Polityka klasyfikacji Klientów w Banku.
- IX. Polityka działania w najlepiej pojętym interesie Klienta i realizacji zleceń.
- X. Polityka zarządzania konfliktami interesów w Banku.
- XI. Ważne informacje.

I. INFORMACJE DOTYCZĄCE MiFID

Wszelkie pojęcia, o ile nie są zdefiniowane w niniejszym dokumencie, odnoszą się do definicji zawartych w „Regulaminie świadczenia usług inwestycyjnych oraz usług finansowych przez VeloBank S.A.” („Regulamin”).

Niniejsza broszura („Materiał informacyjny MiFID”) jest przeznaczona dla osób zainteresowanych Instrumentami finansowymi lub Produktami finansowymi oferowanymi przez VeloBank S.A. („Bank”). Poniżej zostały zaprezentowane wybrane informacje nt. Banku, świadczonych przez Bank usług oraz oferowanych Instrumentów finansowych i Produktów finansowych w aspekcie postanowień regulacji MiFID („Regulacje MiFID”), które obejmują Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniającą się Dyrektywę 2002/92/WE i Dyrektywę 2011/61/UE wraz z jej aktami wykonawczymi, w szczególności Rozporządzeniem delegowanym Komisji 2017/565 z dnia 25 kwietnia 2016 roku uzupełniającym Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE w odniesieniu do wymogów organizacyjnych i warunków prowadzenia działalności przez firmy inwestycyjne oraz pojęć zdefiniowanych na potrzeby tej dyrektywy oraz ich implementacje do krajowego porządku prawnego, w szczególności Ustawę o obrocie instrumentami finansowymi z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 1768, z póź. zm.) jak również Ustawy prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1977 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 1876, ze zm.) wraz z ich aktami wykonawczymi.

Skrót MiFID pochodzi od angielskiej nazwy Markets in Financial Instruments Directive, tj. Dyrektywa w sprawie rynków instrumentów finansowych („Dyrektywa MiFID”). Dyrektywa MiFID ustanawia jednolite ramy prawne dla firm inwestycyjnych i instytucji kredytowych w sprawie świadczenia usług inwestycyjnych na terytorium Unii Europejskiej, a także na terytorium Islandii, Liechtensteinu i Norwegii.

Zasadniczym celem Regulacji MiFID jest zapewnienie Klientom odpowiedniego poziomu ochrony oraz zwiększenie przejrzystości funkcjonowania instytucji finansowych.

W Polsce dystrybucja Instrumentów finansowych przez banki uregulowana jest przede wszystkim Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi i odpowiednimi aktami wykonawczymi do tej ustawy (tj. rozporządzeniami ministra właściwego do spraw instytucji finansowych). Dystrybucja Lokat Strukturyzowanych przez banki uregulowana jest przede wszystkim Ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. prawo bankowe i odpowiednimi aktami wykonawczymi do tej ustawy (tj. rozporządzeniami ministra właściwego do spraw instytucji finansowych), natomiast dystrybucja Produktów ubezpieczeniowych z elementem inwestycyjnym przez banki uregulowana jest przede wszystkim Ustawą z dnia 15 grudnia 2017 r. o dystrybucji ubezpieczeń i odpowiednimi aktami wykonawczymi do tej ustawy (tj. rozporządzeniami ministra właściwego do spraw instytucji finansowych).

Podmioty oferujące Instrumenty finansowe i Produkty finansowe zobowiązane są w szczególności do:

- 1) działania uczciwie, rzetelnie i profesjonalnie, zgodnie z najlepiej pojętym interesem Klienta,
- 2) oceny, czy usługa inwestycyjna oraz Instrumenty finansowe i Produkty finansowe są adekwatne do wiedzy i doświadczenia Klientów,
- 3) dostarczania Klientom informacji na temat Banku i świadczonych usług,
- 4) dostarczania Klientom jednoznacznych i niewprowadzających w błąd informacji o Instrumentach finansowych i Produktach finansowych oraz Usługach inwestycyjnych, w tym ryzykach, wszystkich kosztach i opłatach związanych z inwestowaniem.

II. INFORMACJE O BANKU

VeloBank S.A. jest wpisana do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000991173, NIP 7011105189, REGON 523075467, o kapitale 25.000.000,00 zł w całości opłaconym.

Bank działa na podstawie zezwolenia na prowadzenie działalności bankowej wydanego przez Komisję Nadzoru Finansowego (adres: plac Powstańców Warszawy 1, 00-030 Warszawa).

Kontakt z Bankiem:

Adres korespondencyjny Banku:

VeloBank S.A Rondo Ignacego Daszyńskiego 2C

Infolinia dla Klientów Indywidualnych:

- Dostępna całą dobę siedem dni w tygodniu;
- Numer telefonu dla numerów stacjonarnych i komórkowych: +48 664 919 797 (opłata za połączenie zgodnie z taryfą operatora);
- Numer telefonu dla połączeń z zagranicy: +48 32 604 30 01 (opłata za połączenie zgodnie z taryfą operatora);
- Opłata za połączenie wg taryfy operatora. Infolinia dostępna w języku polskim;
- Strona internetowa: www.Velobank.pl

Centrum Obsługi Klienta Bankowości Premium:

- Infolinia dostępna siedem dni w tygodniu w godzinach 7:00-22:00;
- Numer telefonu: +48 22 203 03 03, (opłata za połączenie zgodnie z taryfą operatora);
- Opłata za połączenie wg taryfy operatora. Infolinia dostępna w języku polskim i angielskim;
- Strona internetowa: www.Velobank.pl

Centrum Obsługi Klienta Private Banking:

- Infolinia dostępna siedem dni w tygodniu w godzinach 7:00-22:00;
- Numer telefonu: +48 22 203 03 01, (opłata za połączenie zgodnie z taryfą operatora);
- Opłata za połączenie wg taryfy operatora. Infolinia dostępna w języku polskim i angielskim;
- Strona internetowa: www.Velobank.pl

Centrum Obsługi Klienta Firmowego i Sektora publicznego:

- Infolinia dostępna od poniedziałku do piątku w godzinach 8:00-20:00;
- Numer telefonu: +48 608 019 700, (opłata za połączenie zgodnie z taryfą operatora);
- Opłata za połączenie wg taryfy operatora. Infolinia dostępna w języku polskim i angielskim;
- Strona internetowa: www.Velobank.pl

Językiem, w którym Klient może komunikować się z Bankiem oraz w którym sporządzane i przekazywane są dokumenty oraz informacje jest język polski.

Metody komunikacji Klienta z Bankiem m.in. w zakresie składania Zleceń i Dyspozycji do Instrumentów finansowych i Produktów finansowych określone są w umowach lub regulaminach dotyczących tych Instrumentów finansowych lub Produktów finansowych.

III. PODSTAWOWE ZASADY WNOŠZENIA I ROZPATRYWANIA SKARG I REKLAMACJI

Klient Banku ma możliwość złozenia do Banku reklamacji. Reklamacje mogą być zgłaszane:

- elektronicznie:
  - za pośrednictwem Bankowości Internetowej, zakładka – „napisz wiadomość” (poziom profilu Klienta),
  - za pośrednictwem Bankowości Mobilnej, zakładka – „kontakt z Bankiem” (poziom profilu Klienta),
  - poprzez stronę internetową Banku, www.Velobank.pl – formularz „złóż reklamację”,
- ustnie:
  - telefonicznie poprzez kontakt z infolinią Banku pod numerem +48 664 919 797 (Infolinia VeloBank S.A ., opłata za połączenie zgodnie z taryfą operatora) lub +48 32 604 30 01 - dla Klientów dzwoniących z zagranicy, opłata za połączenie zgodnie z taryfą operatora lub pod numerem (22) 203 03 03 (Infolinia VeloBank S.A, opłata za połączenie zgodnie z taryfą operatora);
  - osobiście - do protokołu podczas wizyty w jednostce Banku przyjmującej Reklamacje - lista jednostek Banku przyjmujących reklamacje dostępna jest na stronie internetowej/stronach internetowych Banku w sekcji dotyczącej składania reklamacji,
- pisemnie:
  - listownie, na adres korespondencyjny Banku: VeloBank S.A ., Departament Reklamacji, Rondo Ignacego Daszyńskiego 2C, 00-843 Warszawa lub ul. Uniwersytecka 18, 40-007 Katowice,
  - osobiście - przez pozostawienie pisma w jednostce Banku przyjmującej Reklamacje - lista jednostek Banku przyjmujących reklamacje dostępna jest na stronie internetowej Banku: www.Velobank.pl w sekcji dotyczącej składania reklamacji.

Bank rozpatruje reklamacje bez zbędnej zwłoki, nie później niż w terminie 30 dni od ich otrzymania. Do zachowania tego terminu wystarczy wysłanie odpowiedzi przed jego upływem. W szczególnie skomplikowanych przypadkach, uniemożliwiających rozpatrzenie reklamacji i udzielenie odpowiedzi w terminie wskazanym powyżej, Bank poinformuje składającego reklamację o tym fakcie, z jednoczesnym wskazaniem przyczyn opóźnienia, oraz okoliczności, które muszą zostać ustalone dla rozpatrzenia sprawy i przewidywanym terminem rozpatrzenia reklamacji i udzielenia odpowiedzi, nie dłuższym niż 60 dni od otrzymania reklamacji.

Bank powiadamia składającego reklamacje o jej rozpatrzeniu poprzez udzielenie odpowiedzi na złożoną reklamację w formie pisemnej lub za pomocą innego trwałego nośnika informacji, z zastrzeżeniem, że dostarczenie odpowiedzi pocztą elektroniczną może nastąpić wyłącznie na wniosek składającego reklamacje.

Bank informuje o możliwości zwrócenia się z prośbą o pomoc w sprawie objętej reklamacją do Rzecznika Finansowego, Miejskiego lub Powiatowego Rzecznika Konsumentów bądź skierowania sprawy do polubownego rozwiązywania w ramach Bankowego Arbitrażu Konsumentckiego przy Związku Banków Polskich, jak również wystąpienia z wnioskiem o przeprowadzenie przez Rzecznika Finansowego pozasądowego postępowania w sprawie sporów między Klientami podmiotów rynku finansowego a tymi podmiotami. Szczegółowe informacje wraz z danymi adresowymi dostępne są na stronach internetowych wymienionych instytucji. Klient ma również możliwość dochodzenia roszczenia na drodze powództwa cywilnego skierowanego do sądu powszechnego.

Szczegółowe informacje dotyczące trybu wnoszenia i rozpatrywania reklamacji są udostępniane przez Bank za pośrednictwem strony internetowej www.Velobank.pl oraz przez wywieszenie na tablicach ogłoszeń w jednostkach organizacyjnych Banku zajmujących się obsługą Klientów (lista takich jednostek dostępna jest na stronie internetowej Banku).

IV. INSTRUMENTY FINANSOWE I PRODUKTY FINANSOWE ORAZ USŁUGI INWESTYCYJNE OFEROWANE PRZEZ BANK I ZWIĄZANE Z NIMI RYZYKA

Opisane w niniejszym dokumencie Instrumenty finansowe i Produkty finansowe dostępne są dla Klientów posiadających Rachunek prowadzony w Banku. Opis każdego Instrumentu finansowego lub Produktu finansowego zawiera następujące informacje:

- Opis Instrumentu finansowego lub Produktu finansowego;
- Korzyści dla Klienta;
- Sposoby wyjścia z inwestycji;

- Ryzyko inwestycyjne;
- Zasady opodatkowania.

Przekazywane przez Bank informacje, w ramach świadczenia usług inwestycyjnych, mają charakter ogólny i nie stanowią usługi doradztwa inwestycyjnego, chyba że wyraźnie wskazano inaczej. Szczegółowe informacje na temat aktualnej oferty w zakresie Instrumentów finansowych i Produktów finansowych można uzyskać w Placówkach Banku, a także znaleźć na stronie internetowej Banku (www.Velobank.pl).

Klienci powinni dokonywać inwestycji, które są dla nich zrozumiałe, dopasowane do sytuacji finansowej, celów inwestycyjnych oraz akceptowanego poziomu ryzyka. Klienci powinni mieć wystarczającą wiedzę i doświadczenie inwestycyjne w zakresie Instrumentów finansowych i Produktów finansowych, które nabywają.

1. FUNDUSZE INWESTYCYJNE

Opis:

Fundusz inwestycyjny stanowi formę zbiorowego inwestowania polegającą na lokowaniu środków wpłaconych przez uczestników funduszu. Uczestnikami mogą być zarówno osoby fizyczne, jak i osoby prawne np. przedsiębiorstwa, gminy oraz podmioty nieposiadające osobowości prawnej. Majątek funduszu, czyli środki pochodzące z wpłat uczestników, jest zarządzany przez specjalistów zatrudnionych w odrębnym podmiocie np. towarzystwie funduszy inwestycyjnych („TFI”) lub innej spółce zarządzającej.

Istotną cechą funduszu jest posiadanie osobowości prawnej, co oznacza m.in. że w razie upadłości banku przechowującego jego aktywa (bank depozytariusz), upadłości TFI lub innej spółki zarządzającej, aktywa zgromadzone w funduszu nie wchodzą w skład masy upadłościowej banku depozytariusza, TFI ani spółki zarządzającej.

Fundusze inwestycyjne dzięki efektowi skali dają dostęp do szerokiej palety instrumentów finansowych, często niedostępnych dla indywidualnych Klientów. Umożliwiają budowanie własnej strategii inwestycyjnej poprzez rozwiązania krajowe i zagraniczne o zróżnicowanej polityce inwestycyjnej, dopasowanie jej do preferencji w zakresie horyzontu, poziomu ryzyka, czy oczekiwanej stopy zwrotu.

Inwestowanie w fundusze inwestycyjne wiąże się z ryzykiem. Fundusze w dokumencie zawierającym kluczowe informacje (Key Investor Information Document/ Key Information Document – „KIID”/„KID”) informują o poziomie ryzyka danej strategii wykorzystując wskaźnik ryzyka i zysku (Synthetic Risk and Reward Indicator - SRRI). Wskaźnik ten może osiągać poziom od 1 do 7 i jest określany jako profil ryzyka i zysku wg KIID/KID.

Niższy wskaźnik nie oznacza, że inwestycja jest wolna od ryzyka. Nawet inwestycja w fundusz o profilu ryzyka i zysku „1” wiąże się z ryzykiem inwestycyjnym. W przypadku funduszy o profilu ryzyka i zysku „7” ryzyko utraty środków jest bardzo wysokie. Przeważnie profil ryzyka i zysku dla funduszy pieniężnych i gotówkowych mieści się w zakresie 1-2, dla funduszy dłużnych – w zakresie 2-3, mieszanych z reguły 3-4, zaś dla funduszy akcyjnych w górnych granicach wskaźnika czyli pomiędzy 5 a 7.

Wskaźnik ryzyka ujęty w KIID/KID bazuje na odchyleniu standardowym stóp zwrotu za okres ostatnich 5 lat. Dzięki wykorzystaniu odchylenia standardowego, jednej z najpopularniejszych miar ryzyka, można zaklasyfikować fundusz do danego profilu ryzyka i zysku, niezależnie od realizowanej polityki inwestycyjnej. Takie podejście ujednotacza informacje o wszystkich funduszach z perspektywy oceny ryzyka i potencjału zysku.

Środki zainwestowane w fundusze inwestycyjne nie są objęte ustawowym systemem gwarantowania Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.

Podział funduszy ze względu na formę działania:

- 1) **Fundusz Inwestycyjny Otwarty („FIO”)** – fundusz zbywa **jednostki/tytuły uczestnictwa** bez ograniczeń, każdego dnia roboczego według ich aktualnej wartości. Wyróżniamy fundusze krajowe z siedzibą w Polsce podlegające nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego, oraz fundusze zagraniczne z siedzibą poza Polską (fundusze zagraniczne z siedzibą w państwie członkowskim w Unii Europejskiej podlegają obowiązkowi notyfikacji w Komisji Nadzoru Finansowego).
- 2) **Specjalistyczny Fundusz Inwestycyjny Otwarty („SFIO”)** – fundusz zbywa **jednostki/tytuły uczestnictwa** bez ograniczeń, każdego dnia roboczego według aktualnej wartości. Fundusz może stosować bardziej liberalną politykę inwestycyjną w porównaniu z FIO, np. w zakresie dopuszczalnego udziału papierów wartościowych jednej spółki w ogólnych aktywach funduszu.
- 3) **Fundusz Inwestycyjny Zamknięty („FIZ”)** – fundusz emituje **certyfikaty inwestycyjne**, które są papierami wartościowymi. Mogą one być przedmiotem oferty publicznej lub dopuszczenia do obrotu na rynku regulowanym lub wprowadzenia do alternatywnego systemu obrotu, jeżeli statut funduszu tak stanowi – w takim przypadku FIZ występuje jako publiczny fundusz inwestycyjny zamknięty. W przypadku niepublicznych certyfikatów inwestycyjnych przystąpienie do funduszu następuje w sposób wskazany w warunkach emisji w okresie subskrypcji. FIZ oferowane jako niepubliczne posiadają ograniczoną dostępność, ich sprzedaż może nastąpić poprzez przedstawienie do wykupu bezpośrednio do funduszu w dniu przez niego wyznaczonym (np. raz na kwartał, raz na pół roku). Dzięki FIZ Klient uzyskuje dostęp do szerokiej gamy, często niestandardowych strategii inwestycyjnych.

Podział funduszy ze względu na politykę inwestycyjną:

- 1) **Fundusze pieniężne i gotówkowe** - większość aktywów jest lokowana w instrumenty rynku pieniężnego, depozyty, bony skarbowe, krótkoterminowe instrumenty dłużne, dzięki czemu mogą one zapewnić potencjał wyższych stóp zwrotu niż lokaty bankowe przy wyższym, ale relatywnie niskim ryzyku.
- 2) **Fundusze dłużne** – większość aktywów lokowana w instrumenty dłużne (głównie obligacje skarbowe, korporacyjne, komunalne) o średnim lub długim terminie zapadalności. Zależnie od instrumentów będących przedmiotem polityki inwestycyjnej, charakteryzują się umiarkowanym lub podwyższonym poziomem ryzyka inwestycyjnego.
- 3) **Fundusze mieszane** – aktywa lokowane w akcje i inne udziałowe papiery wartościowe oraz w instrumenty dłużne (bony skarbowe, obligacje). Charakteryzują się umiarkowanym albo podwyższonym ryzykiem w zależności od stopnia zaangażowania w poszczególne rodzaje aktywów.
- 4) **Fundusze akcyjne** – większość aktywów lokowana w akcje oraz inne udziałowe papiery wartościowe. Charakteryzują się najwyższym poziomem ryzyka inwestycyjnego.

Korzyści dla Klienta:

- możliwość zdywersyfikowania ryzyka poprzez dostęp do szerokiej palety strategii inwestycyjnych, krajowych i zagranicznych, zróżnicowanych pod kątem poziomu ryzyka i potencjału zysku,
- w przypadku FIO/SFIO płynność zainwestowanych środków,
- możliwość osiągnięcia dochodu przewyższającego oprocentowanie depozytów bankowych,
- profesjonalne zarządzanie portfelem inwestycyjnym funduszu przez doświadczonych specjalistów,
- niższe koszty inwestycji w porównaniu z samodzielnym lokowaniem środków na rynku kapitałowym,
- szeroka paleta walut, w których można nabywać jednostki/tytuły uczestnictwa,
- w przypadku FIO/SFIO niska minimalna wpłata, możliwość regularnego oszczędzania nawet niewielkich kwot.

Sposoby wyjścia z inwestycji

Inwestycje w jednostki/tytuły uczestnictwa **FIO** lub **SFIO** charakteryzują się dużą płynnością. Otwarty charakter FIO oraz SFIO zakłada, że w każdej chwili powinno być możliwe odkupienie jednostek/tytułów uczestnictwa. Możliwe są jednak nadzwyczajne sytuacje,

w których odkupywanie jednostek/tytułów uczestnictwa może zostać zawieszona lub wydłużona – szczegóły są zawarte w prospekcie informacyjnym funduszu lub w stosownych regulacjach prawnych.

Inwestycja w FIZ charakteryzuje się ograniczoną płynnością, fundusz dokonuje wykupu certyfikatów inwestycyjnych ze stosunkowo niewielką częstotliwością. Możliwość wykupu, jego częstotliwość i zasady wykupu określa statut funduszu (np. raz na miesiąc, raz na rok). Klient musi liczyć się również z możliwością redukcji żądań wykupu certyfikatów inwestycyjnych. W przypadku FIZ publicznych Klient ma możliwość zbycia posiadanych certyfikatów inwestycyjnych na rynku regulowanym lub innych systemach obrotu.

Ryzyko inwestycyjne:

Ryzyko rynkowe – wynika ze zmian poziomu wskaźników rynkowych, które mogą wpływać na wycenę funduszy inwestycyjnych. Mogą one wpływać zarówno w sposób negatywny lub w pozytywny, a tym samym na wartość aktywów netto funduszu na jednostkę/tytuł uczestnictwa lub certyfikat inwestycyjny oraz na skalę zmienności tych wartości.

Ryzyko kredytowe – ryzyko niezdolności emitenta do terminowej obsługi zadłużenia (w tym podmiotu poręczającego zobowiązania emitenta). Brak zdolności emitenta do terminowego regulowania zobowiązań z tytułu dłużnych papierów wartościowych może skutkować utratą części lub całości zainwestowanego kapitału. Obligacje nie są objęte przepisami o ochronie depozytów. Dodatkowo zgodnie z ustawą o BFG, w określonych przypadkach możliwe jest przeprowadzenie przymusowej restrukturyzacji banków oraz przeprowadzenie procedur umorzenia lub konwersji instrumentów kapitałowych oraz zobowiązań, w tym obligacji podporządkowanych. W takim przypadku może dojść do czasowego ograniczenia spłaty zobowiązań wynikających z obligacji, ograniczenia ich konwersji na akcje, a nawet umorzenia.

Ryzyko płynności – może wystąpić w przypadku, kiedy niskie obroty na rynku wtórnym uniemożliwiają dokonanie transakcji pakietem papierów wartościowych bez znacznego wpływu na ceny. Może to negatywnie wpłynąć na stopę zwrotu z takiej inwestycji.

Ryzyko selekcji – zarządzający funduszem może podjąć błędne decyzje co do selekcji papierów wartościowych do portfela inwestycyjnego funduszu.

Pozostałe ryzyka:

- ryzyko branży,
- ryzyko krótkookresowych zmian cen,
- ryzyko kursu walutowego,
- ryzyko podatkowe,
- ryzyko prawne,
- ryzyko rozliczenia,
- ryzyko stopy procentowej,
- ryzyko utraty kapitału,
- ryzyko koncentracji,
- złożoność produktu.

Opis ryzyk znajduje się w pkt. VII niniejszego materiału oraz w prospektach informacyjnych i prospektach emisyjnych funduszu.

Przykład funkcjonowania funduszy inwestycyjnych w różnych warunkach rynkowych:

Cena nabycia jednostek/tytułów uczestnictwa 1000 złotych. Wyliczenia nie uwzględniają obciążeń podatkowych oraz innych kosztów i opłat.

Warunki pozytywne:

Po dokonaniu wyceny aktywów funduszu na potrzeby odkupienia/ umorzenia jednostek/tytułów uczestnictwa cena jednostek/tytułów wzrosła do kwoty 1050 złotych. Klient osiągnie zysk w wysokości 50 złotych brutto.

Warunki negatywne:

Po wykonaniu wyceny aktywów funduszu na potrzeby odkupienia/umorzenia jednostek/tytułów uczestnictwa cena jednostek/tytułów spadła do kwoty 950 złotych. Klient odnotuje stratę w wysokości 50 złotych brutto. Strata Klienta nie może przekroczyć wartości pierwotnie zainwestowanego kapitału.

Szczegółowe informacje na temat ryzyka i polityki inwestycyjnej znajdują się w prospektach informacyjnych funduszy/prospektach emisyjnych, KIID /KID danego funduszu inwestycyjnego.

Zasady opodatkowania:

Dochód uzyskany z inwestycji w fundusze inwestycyjne podlega opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych.

Płatnikiem podatku w przypadku funduszy krajowych zasadniczo jest fundusz, który oblicza, pobiera i odprowadza podatek dochodowy do właściwego urzędu skarbowego. Klienci funduszy zagranicznych zobligowani są do samodzielnego rozliczenia dochodu uzyskanego z odkupienia tytułów uczestnictwa. Przychody oraz koszty w walutach obcych przelicza się na PLN według kursów przewidzianych w regulacjach podatkowych.

W przypadku osób prawnych dochód z inwestowania w fundusze inwestycyjne opodatkowany jest podatkiem dochodowym od osób prawnych.

Ze względu na fakt, że obowiązki podatkowe zależą od indywidualnej sytuacji Klienta i mogą ulec zmianie w przyszłości, to w celu ustalenia obowiązków podatkowych wskazane jest zasięgnięcie porady doradcy podatkowego lub prawnego.

Szczególne zasady opodatkowania nierezydentów regulują stosowne umowy międzynarodowe.

2. OBLIGACJE

Opis:

Obligacje to dłużne papiery wartościowe, emitowane jako instrument finansowania średnio- i długoterminowego w celu np. pozyskania kapitału, na cele inwestycyjne, na rozwój. Stanowią zobowiązanie emitenta, np. podmiotu gospodarczego lub Skarbu Państwa, do zapłaty należności głównej (wykupu obligacji po wartości nominalnej) oraz należnych odsetek (tzw. kupon odsetkowy). Obligacje emitowane są z kuponem odsetkowym płatnym zazwyczaj w okresach kwartalnych, półrocznych, rocznych, a sama obligacja podlega wykupowi w terminie wskazanym w warunkach emisji.

Środki zainwestowane w obligacje nie są objęte ustawowym systemem gwarantowania Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.

Podział obligacji ze względu na rodzaj emitenta:

- **obligacje skarbowe** – emitowane przez Skarb Państwa,
- **obligacje komunalne** – emitowane przez samorządy terytorialne,

- **obligacje korporacyjne** – emitowane przez przedsiębiorstwa.

Podział obligacji ze względu na rodzaj oprocentowania:

- **obligacje zerokuponowe** – obligacje zbywane poniżej wartości nominalnej, a wykupywane po wartości nominalnej,
- **obligacje o stałym oprocentowaniu** – oprocentowane przez cały okres do wykupu według stałej stopy procentowej,
- **obligacje o zmiennym oprocentowaniu** – oprocentowanie przez okres do wykupu podlega zmianie w poszczególnych okresach odsetkowych i jest oparte o ustalony wskaźnik (np. stopa rentowności bonów skarbowych, WIBOR, stopa inflacji).

Podział obligacji ze względu na długość terminu do wykupu:

- **krótkoterminowe** – wyemitowane na okres do 1 roku,
- **średnioterminowe** – termin wykupu obligacji przypada na okres od 1 roku do 5 lat,
- **długoterminowe** – wyemitowane na okres powyżej 5 lat.

Podział obligacji ze względu na stopień zabezpieczenia:

- **niezabezpieczone (podporządkowane)** – obligacje, dla których w warunkach emisji nie wskazano dodatkowych zabezpieczeń na wypadek niespłacenia odsetek lub niespłacenia zainwestowanego kapitału. Nie oznacza to, że takie obligacje wyłączają odpowiedzialność emitenta w zaspokojeniu roszczeń obligatariuszy, jednak w przypadku upadłości emitenta należności dla właścicieli obligacji będą wypłacone dopiero po zaspokojeniu pozostałych wierzycieli spółki.
- **zabezpieczone** – takie obligacje mają zapisany w warunkach emisji sposób zabezpieczenia wypłaty odsetek i zainwestowanego kapitału. Zabezpieczenie to może obejmować pełną wartość nominalną emitowanych obligacji wraz z odsetkami (zabezpieczenie całkowite) lub pewną część wartości nominalnej wraz z odsetkami (zabezpieczenie częściowe). Występują różne formy zabezpieczenia np. zabezpieczenie z osobiste (z majątku innego podmiotu niż emitent, gwarancja bankowa, poręczenie, cesja), rzeczowe (hipoteka, zastaw rejestrowy lub finansowy).

Korzyści dla Klienta:

- rentowność przewyższająca oprocentowanie depozytów bankowych,
- możliwość dostosowania inwestycji do preferencji dotyczących ponoszonego ryzyka, rentowności i terminu zapadalności,
- możliwość odsprzedaży obligacji na rynku wtórnym,
- możliwość otrzymywania regularnych świadczeń pieniężnych (kupony odsetkowe).

Sposoby wyjścia z inwestycji:

Środki zainwestowane w obligacje cechują się ograniczoną płynnością. Największą płynność mają obligacje Skarbu Państwa, niższą komunalne niewielkich miast, gmin, a najniższą obligacje korporacyjne. Klient musi się liczyć z całkowitym brakiem możliwości zakończenia inwestycji przed terminem zapadalności obligacji lub ryzykiem zbycia obligacji w oczekiwany terminie po wartości znacznie odbiegającej od kwoty zainwestowanej w obligacje.

Sama obligacja podlega wykupowi w terminie wskazanym w warunkach emisji, o ile nie wystąpi ryzyko kredytowe emitenta (opisane poniżej) i emitent nie będzie w stanie wykupić obligacji.

Ryzyko inwestycyjne:

Ryzyko kredytowe emitenta – ryzyko niezdolności emitenta do terminowej obsługi zadłużenia (w tym podmiotu poręczającego zobowiązania emitenta). Brak zdolności emitenta do terminowego regulowania zobowiązań z tytułu dłużnych papierów wartościowych może skutkować utratą części lub całości zainwestowanego kapitału. Obligacje nie są objęte przepisami o ochronie depozytów. Dodatkowo zgodnie z ustawą o BFG, w określonych przypadkach możliwe jest przeprowadzenie przymusowej restrukturyzacji banków oraz przeprowadzenie procedur umorzenia lub konwersji instrumentów kapitałowych oraz zobowiązań, w tym obligacji podporządkowanych. W takim przypadku może dojść do czasowego ograniczenia spłaty zobowiązań wynikających z obligacji, ograniczenia ich konwersji na akcje, a nawet umorzenia.

Ryzyko zmienności cen – wycena dłużnych papierów wartościowych może podlegać znaczącym wahaniom w związku ze zmianą sytuacji na rynkach finansowych, powodując zmianę wartości inwestycji.

Ryzyko płynności – ryzyko zmniejszenia lub braku płynności na danym rynku finansowym, co może skutkować mniej korzystną lub niekorzystną ceną dla transakcji na rynku dłużnych papierów wartościowych.

Ryzyko stopy procentowej – ryzyko niestabilności stóp procentowych, powodujące trudność oceny dochodowości inwestycji dla instrumentów o zmiennej stopie procentowej lub powiązanych z wysokością stóp procentowych. Efektem nieuwzględnienia tego ryzyka może być inwestycja w papiery dłużne o stałym oprocentowaniu, podczas gdy lepsze efekty uzyskuje się inwestując w papiery o zmiennym oprocentowaniu.

Pozostałe ryzyka:

- ryzyko braku łatwej dostępności do informacji z danego rynku,
- ryzyko branży,
- ryzyko podatkowe,
- ryzyko prawne,
- ryzyko utraty kapitału,
- ryzyko kursu walutowego w przypadku obligacji denominowanym w innych walutach,
- złożoność produktu.

Opis ryzyk znajduje się w pkt. VII niniejszego materiału. Ryzyka dotyczące inwestycji w obligacje zawarte są w warunkach emisji.

Przykład funkcjonowania obligacji korporacyjnych w różnych warunkach rynkowych:

Wyliczenia nie uwzględniają obciążeń podatkowych oraz innych kosztów i opłat.

Warunki pozytywne:

Obligacja o stałym oprocentowaniu w wysokości 8%, termin wykupu za 3 lata, wartość nominalna 100 PLN, cena emisyjna po jakiej emitent oferuje obligacje wynosi 96 % wartości nominalnej (co daje 96 PLN za obligację), odsetki płacone co pół roku. Przy oprocentowaniu 8% w skali roku wartość odsetek od 100 PLN wynosi 8 PLN. Odsetki płacone są co pół roku, czyli nabywca obligacji co 6 miesięcy dostaje w zaokrągleniu odsetki w wysokości 4 PLN. W dniu wykupu obligacji Klient otrzymał 100 PLN (wartość nominalna obligacji) oraz 4 PLN (ostatni kupon odsetkowy).

Przez 3 lata od zainwestowania kwoty 96 PLN Klient otrzymał: 100 PLN + 24 PLN odsetek (co 6 miesięcy po 4 PLN), czyli 124 PLN. Zatem zysk na inwestycji wyniósł 28 PLN.

Obligacja o zmiennym oprocentowaniu, z terminem wykupu za 3 lata, o wartości nominalnej 100 PLN, cenie emisyjnej 95 % wartości nominalnej (co daje 95 PLN za obligację). Odsetki płacone są co pół roku. Oprocentowanie w skali roku jest równe WIBOR 6M + 450 punktów bazowych. W kolejnych sześciu okresach poprzedzających wykup oprocentowanie obligacji wyniosło: 7,02%, 6,68%, 6,56%, 6,35%, 6,32% i 6,31%. Odsetki, liczone dla okresów sześciomiesięcznych wyniosą zatem kolejno: 3,51 PLN, 3,34 PLN, 3,28 PLN, 3,18 PLN, 3,16 PLN oraz 3,16 PLN. W dniu wykupu obligacji Klient otrzymał 100 PLN (wartość nominalna obligacji) oraz 3,16 PLN (odsetki za ostatnie 6 miesięcy). Przez 3 lata od zainwestowania kwoty 95 PLN Klient otrzymał 119,63 PLN: 100 PLN wartości nominalnej obligacji + 19,63 PLN odsetek. Zatem zysk na inwestycji wyniósł 24,63 PLN.

Warunki negatywne:

Emitent obligacji korporacyjnych ogłosił upadłość przed dniem wykupu obligacji, a obligacje nie były zabezpieczone. W takiej sytuacji wierzytelności z obligacji będą zaspokajane z majątku emitenta na równi z pozostałymi zobowiązaniami. Z majątku emitenta przeznaczonego na zaspokojenie zobowiązań wyłącza się te składniki, które stanowią zabezpieczenie innych wierzytelności. Ze sprzedaży majątku emitenta w postępowaniu upadłościowym udało się uzyskać kwotę (po odjęciu kosztów związanych z egzekucją) pozwalającą na zaspokojenie 55% wszystkich niezabezpieczonych zobowiązań emitenta. Strata z takiej inwestycji w przypadku obligacji o wartości nominalnej 100 PLN może wynieść 45 PLN za każdą obligację, nie wliczając wypłaconych odsetek od obligacji. Może się również okazać, że majątek emitenta nie pozwolił na uzyskanie kwoty niezbędnej do zaspokojenia zobowiązań emitenta. Wówczas obligatariusz straci 100% inwestycji lub niecałe 100%, jeżeli w trakcie były wypłacane kupony odsetkowe.

Zasady opodatkowania:

Przychód (dochód) z obligacji podlega opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych. Przedmiotem opodatkowania są odsetki uzyskane przez Klienta lub dyskonto rozumiane jako różnica pomiędzy ceną wykupu a ceną nabycia, lub w przypadku odpłatnego zbycia dłużnych papierów wartościowych – osiągnięty w ten sposób dochód. W przypadkach gdy funkcji płatnika podatku nie pełni Bank, Klient zobowiązany jest samodzielnie zadeklarować i rozliczyć dochód uzyskany w danym roku podatkowym.

W przypadku osób prawnych dochód z inwestowania w obligacje opodatkowany jest podatkiem dochodowym od osób prawnych.

Szczególne zasady opodatkowania nierezydentów regulują stosowne umowy międzynarodowe.

Ze względu na fakt, że obowiązki podatkowe zależą od indywidualnej sytuacji Klienta i mogą ulec zmianie w przyszłości, to w celu ustalenia obowiązków podatkowych wskazane jest zasięgnięcie porady doradcy podatkowego lub prawnego.

3. LOKATY STRUKTURYZOWANE

Opis:

Produkt ma formę prawą depozytu przyjmowanego przez Bank o oznaczonym terminie zapadalności, w którym wpłacony kapitał jest w całości zwracany, a wypłata odsetek lub świadczeń dodatkowych oraz ich wysokość są uzależnione od uprzednio określonych warunków, obejmujących takie czynniki jak:

- indeks lub połączenie indeksów, z wyłączeniem lokat o zmiennym oprocentowaniu, których stopa zwrotu jest bezpośrednio powiązana z indeksem stopy procentowej takiej jak Euribor lub Libor,
- instrument finansowy lub połączenie instrumentów finansowych,
- towar lub połączenie towarów lub inne aktywa lub ich połączenie,
- kurs walutowy lub połączenie kursów walutowych.

Wysokość odsetek naliczana jest zgodnie z formułą naliczania odsetek wskazaną w Karcie Lokaty Strukturyzowanej. Klient ma 100% ochronę kapitału w dniu rozliczenia Lokaty Strukturyzowanej. Należy pamiętać, iż zerwanie Lokaty Strukturyzowanej po okresie subskrypcji, a przed jej terminem zapadalności może powodować obowiązek uiszczenia opłaty manipulacyjnej z chwilą jej zerwania. Ryzyko ogranicza się do możliwości nienaliczenia lub utraty odsetek, w przypadku rozwiązania umowy Lokaty Strukturyzowanej przed terminem zapadalności Lokaty Strukturyzowanej mogą być zróżnicowane pod względem aktywa bazowego. Opis funkcjonowania danej Lokaty Strukturyzowanej oraz scenariusze wyniku w różnych warunkach rynkowych zawarte są w Key Information Document („KID”) danej Lokaty Strukturyzowanej.

Bank jest uczestnikiem obowiązkowego systemu gwarantowania depozytów, o którym mowa w Ustawie z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji. Następujące środki są objęte gwarancją Bankowego Funduszu Gwarancyjnego z siedzibą w Warszawie („BFG”):

- środki pieniężne zgromadzone w Banku przez deponentów na ich rachunkach bankowych, rachunkach powierniczych, czy rachunkach prowadzonych na rzecz firm inwestycyjnych, na których zdeponowane są środki pieniężne powierzone przez klientów tych firm inwestycyjnych w związku ze świadczeniem przez nie usług maklerskich,
- należności deponentów wynikające z przyjmowania wkładów pieniężnych płatnych na żądanie lub z nadejściem oznaczonego terminu, z prowadzenia rachunku tych wkładów, z prowadzenia innych rachunków bankowych lub z przeprowadzania bankowych rozliczeń pieniężnych.

Deponentami, których środki pieniężne zgromadzone w Banku obejmuje gwarancja BFG są: osoby fizyczne, osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, o ile posiadają zdolność prawną, szkolne kasy oszczędnościowe oraz pracownicze kasy zapomogowo-pożyczkowe. W przypadku rachunków wspólnych deponentem jest każdy z posiadaczy rachunku w granicach określonych w umowie rachunku, a jeżeli umowa nie zawiera stosownych postanowień, to w częściach równych. W przypadku prowadzenia przez Bank rachunku dla spółki cywilnej, jawnej, komandytowej lub komandytowo-akcyjnej deponentem jest ta spółka.

Wypłaty standardowo przysługującej gwarancji (w kwocie równoważności w złotych do 100 000 euro) powinny nastąpić w terminie 7 dni roboczych od dnia spełnienia warunku gwarancji wobec danego podmiotu objętego systemem gwarantowania depozytów. W szczególnych termin wypłaty może się wydłużyć. Roszczenie po upływie 5 lat od dnia spełnienia warunku gwarancji (np. upadłość banku) przedawnia się.

Korzyści dla Klienta:

- możliwość uzyskania atrakcyjnego zysku,
- możliwość pośredniego inwestowania na krajowych i zagranicznych rynkach akcji, walut, surowców, nieruchomości i innych bez ryzyka utraty kapitału,
- 100% ochrony kapitału w dniu zakończenia Lokaty Strukturyzowanej.

Sposoby wyjścia z inwestycji:

Środki zainwestowane w Lokaty Strukturyzowane można wypłacić w każdej chwili w okresie subskrypcji oraz w okresie inwestycji. Należy pamiętać, iż zerwanie Lokaty Strukturyzowanej po okresie subskrypcji, a przed jej terminem zapadalności może powodować obowiązek uiszczenia opłaty manipulacyjnej z chwilą jej zerwania. Wysokość opłaty manipulacyjnej zawarta jest w Karcie Lokaty Strukturyzowanej.

Ryzyko inwestycyjne:

Ryzyko rynkowe – zysk z Lokaty Strukturyzowanej zależy od zachowania ceny instrumentu, w oparciu o który zbudowany jest produkt (np. cena akcji, kurs waluty, cena surowca.). Jeżeli przewidywania Klienta nie okażą się słuszne, kwota wypłacona w dniu zapadalności może być równa gwarantowanemu kapitałowi. Produkty (w zależności od założeń przyjętych dla formuły wypłaty zysku danej Lokaty Strukturyzowanej) mogą również przynieść zysk mniejszy niż wzrost/spadek instrumentu bazowego.

Inwestycja w Lokatę Strukturyzowaną wiąże się z ponoszeniem **ryzyka kredytowego (upadłości)** banku, w którym otwierana jest Lokata Strukturyzowana. W przypadku braku wypłacalności Banku, posiadacz Lokaty Strukturyzowanej otrzyma należne mu środki z tytułu Lokaty Strukturyzowanej, zgodnie z aktualnie obowiązującymi zasadami gwarantowania środków przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny, szczegóły zawarte są w Karcie Lokaty Strukturyzowanej.

Ryzyko płynności – środki zdeponowane na Lokacie Strukturyzowanej dostępne są w każdej chwili, należy mieć jednak na uwadze, iż zerwanie Lokaty Strukturyzowanej przed terminem zapadalności może wiązać się z koniecznością uiszczenia dodatkowych opłat.

Pozostałe ryzyka:

- ryzyko umorzenia lub konwersji zobowiązań,
- ryzyko braku łatwej dostępności do informacji z danego rynku,
- ryzyko kursu walutowego,
- ryzyko podatkowe,
- ryzyko prawne,
- ryzyko stopy procentowej,
- złożoność produktu.

Opis ryzyk znajduje się w pkt. VII niniejszego materiału. Ryzyka dotyczące inwestycji zawarte są również w KID danej Lokaty Strukturyzowanej.

Przykłady funkcjonowania Lokaty Strukturyzowanej w różnych warunkach rynkowych znajdują się w KID danej Lokaty Strukturyzowanej. Ze względu na różnorodność wskaźników, na których mogą opierać się założenia wypłaty zysku danej Lokaty Strukturyzowanej Klient przed podjęciem decyzji inwestycyjnej powinien zapoznać się z KID danej Lokaty Strukturyzowanej.

Zasady opodatkowania:

Zysk z inwestycji (odsetki za okres trwania Lokaty Strukturyzowanej) jest opodatkowany podatkiem dochodowym od zysków kapitałowych. Bank pobiera i odprowadza podatek od odsetek uzyskanych z tytułu inwestowania w Lokaty Strukturyzowane. Klient nie wykazuje dochodu wynikającego z odsetek z Lokaty Strukturyzowanej w rocznym rozliczeniu podatkowym.

Ze względu na fakt, że obowiązki podatkowe zależą od indywidualnej sytuacji Klienta, w celu ustalenia obowiązków podatkowych wskazane jest zasięgnięcie porady doradcy podatkowego lub prawnego. W przypadku osób prawnych dochód z inwestowania w Lokaty Strukturyzowane opodatkowany jest podatkiem dochodowym od osób prawnych.

Szczegółne zasady opodatkowania nierezydentów regulują stosowne umowy międzynarodowe.

4. PRODUKTY UBEZPIECZENIOWE Z ELEMENTEM INWESTYCYJNYM

Opis:

Produkty ubezpieczeniowe z elementem inwestycyjnym łączą ochronę ubezpieczeniową z możliwością inwestowania za pośrednictwem ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych („**UFK**”) w różne aktywa finansowe (np. fundusze inwestycyjne). Klient może realizować własną strategię inwestycyjną poprzez możliwość wyboru UFK, dopasowując je do planowanego czasu inwestycji, akceptowanego ryzyka i oczekiwanych zysków. W ramach tych produktów Klient ma do dyspozycji pojedynczy fundusz UFK, paletę pojedynczych funduszy UFK lub portfele modelowe UFK, których aktywa inwestowane są m.in. w jednostki/tytuły uczestnictwa.

Produkt ma formę prawną indywidualnego ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi, jest produktem długoterminowym, którego rekomendowany okres inwestycji wskazany jest w dokumentacji produktowej. Szczegółowe zasady ubezpieczenia dla każdego Produktu ubezpieczeniowego z elementem inwestycyjnym, opisano w ogólnych warunkach ubezpieczenia („**OWU**”).

Bank pełni rolę agenta ubezpieczeniowego, który działa w imieniu i na rzecz towarzystwa ubezpieczeń, oferując ubezpieczenia i pośrednicząc przy zawieraniu umów ubezpieczenia. Bank nie jest stroną umowy ubezpieczenia. Klient zawiera umowę ubezpieczenia z towarzystwem ubezpieczeń za pośrednictwem Banku. Klient jest stroną umowy ubezpieczenia zawartej z towarzystwem ubezpieczeń.

Bank jest wpisany do rejestru agentów ubezpieczeniowych prowadzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego. W przypadku upadłości towarzystwa ubezpieczeń bądź jego niewypłacalności zaspokojenie roszczeń osób uprawnionych z umów ubezpieczenia odbywa się zgodnie z obowiązującymi zasadami Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego.

Korzyści dla Klienta:

- alternatywa dla szukających nowych możliwości inwestycyjnych,
- potencjalnie wyższy zysk w porównaniu z innymi sposobami lokowania środków, takimi jak lokaty bankowe lub obligacje skarbowe,
- możliwość dostosowania inwestycji do preferowanego poziomu ryzyka i potencjału zysku,
- możliwość wskazania osoby uprawnionej do świadczenia z tytułu zgonu ubezpieczonego,
- świadczenie ubezpieczeniowe z tytułu śmierci ubezpieczonego w okresie ochrony ubezpieczeniowej jest zwolnione z podatku od spadków i darowizn.

Sposoby wyjścia z inwestycji:

Dyspozycję wypłaty środków z Produktów ubezpieczeniowych z elementem inwestycyjnym można złożyć w każdym czasie, należy jednak mieć na uwadze czas, w jakim towarzystwo ubezpieczeń deklaruje realizację takiej dyspozycji, a wskazaną w OWU (czas ten może wynieść nawet kilka tygodni). Wypłata środków może podlegać opłatom, które zostały wskazane w OWU.

Ryzyko inwestycyjne:

Ryzyko kredytowe towarzystwa ubezpieczeń – ryzyko niewypłacalności towarzystwa ubezpieczeń w związku z prowadzoną działalnością, w tym ryzyko niedotrzymania warunków umowy w przypadku upadłości lub przymusowej likwidacji towarzystwa ubezpieczeń. Jeżeli roszczenia osób uprawnionych nie mogą zostać zaspokojone z aktywów stanowiących pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, zaspokojenie roszczeń należy do zadań Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego na zasadach określonych w Ustawie o ubezpieczeniach obowiązkowych,

Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych z dnia 22 maja 2003 r. (Dz.U. Nr 24, poz. 1152 z późniejszymi zmianami). W przypadku upadłości ubezpieczyciela Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny gwarantuje świadczenia do wysokości 50% wiarytelności, do kwoty nie większej niż równowartość w PLN 30 000 EUR według średniego kursu Narodowego Banku Polskiego obowiązującego w dniu ogłoszenia upadłości, oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości lub umorzenia postępowania upadłościowego albo w dniu zarządzenia likwidacji przymusowej.

Ryzyko rynkowe – ryzyko poniesienia straty w wyniku spadku wartości UFK wynikającego ze zmian wyceny aktywów, w które dane UFK lokuje środki.

Ryzyko kredytowe emitenta – ryzyko spadku wyceny UFK w wyniku niezdolności emitenta do terminowej obsługi zadłużenia (w tym podmiotu poręczającego wykonanie zobowiązań emitenta).

Ryzyko płynności – ryzyko braku szybkiego dostępu do środków zainwestowanych w Produkty ubezpieczeniowe z elementem inwestycyjnym. Ryzyko płynności to także ryzyko zmniejszenia lub braku płynności na danym rynku finansowym, co może skutkować mniej korzystną lub niekorzystną ceną dla transakcji w zakresie aktywa w portfelu UFK. Należy zwrócić uwagę na to, że wypłata środków może być obciążona dodatkowymi kosztami, które wskazane są w OWU.

Pozostałe ryzyka:

- ryzyko branży,
- ryzyko krótkookresowych zmian cen,
- ryzyko kursu walutowego,
- ryzyko podatkowe,
- ryzyko prawne,
- ryzyko rozliczenia,
- ryzyko stopy procentowej,
- ryzyko utraty kapitału,
- ryzyko koncentracji,
- złożoność produktu.

Opis ryzyk znajduje się w pkt. VII niniejszego materiału. Ryzyka dotyczące inwestycji w Produkty ubezpieczeniowe z elementem inwestycyjnym zawarte są również w regulaminie danego Produktu ubezpieczeniowego z elementem inwestycyjnym.

Przykłady funkcjonowania Produktów ubezpieczeniowych z elementem inwestycyjnym w różnych warunkach rynkowych znajdują się w KID danego produktu. Ze względu na różnorodność konstrukcji, na których mogą opierać się założenia danego Produktu ubezpieczeniowego z elementem inwestycyjnym, Klient przed podjęciem decyzji inwestycyjnej powinien zapoznać się z KID danego Produktu ubezpieczeniowego z elementem inwestycyjnym.

Zasady opodatkowania:

Dochód z Produktów ubezpieczeniowych z elementem inwestycyjnym podlega opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych. Dochodem z tytułu inwestowania składki ubezpieczeniowej, jest dodatnia różnica między wypłaconą kwotą a sumą wpłaconych składek. Poboru podatku dokonuje ubezpieczyciel działający jako płatnik podatku. Pozostałe świadczenia ubezpieczeniowe z tytułu ubezpieczeń majątkowych i osobowych mogą być zwolnione z podatku dochodowego od osób fizycznych na zasadach określonych w przepisach ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Nie podlega opodatkowaniu przenoszenie środków między UFK w ramach jednej umowy ubezpieczenia. W przypadku osób prawnych dochód z inwestowania w Produkty ubezpieczeniowe z elementem inwestycyjnym, opodatkowany jest podatkiem dochodowym od osób prawnych.

Ze względu na fakt, że obowiązki podatkowe zależą od indywidualnej sytuacji Klienta i mogą ulec zmianie w przyszłości, to w celu ustalenia obowiązków podatkowych wskazane jest zasięgnięcie porady doradcy podatkowego lub prawnego.

Szczególne zasady opodatkowania nierezydentów regulują stosowne umowy międzynarodowe.

5. RODZAJE USŁUG INWESTYCYJNYCH ORAZ INNYCH CZYNNOŚCI WYKONYWANYCH PRZEZ BANK NA RZECZ KLIENTA

Usługa przyjmowania i przekazywania zleceń – usługa przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia/przyjmowania zapisów/zamiany/konwersji lub odkupienia/żądania wykupu w zakresie Instrumentów finansowych polegająca na przyjęciu i przekazaniu zlecenia do wykonania przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych reprezentujące fundusz.

Pośrednictwo w zawieraniu z Klientem umów jako agent firmy inwestycyjnej lub towarzystwa ubezpieczeń - Bank pośredniczy w zawieraniu umów i przyjmowaniu innych oświadczeń woli jako agent firmy inwestycyjnej lub agent towarzystwa ubezpieczeń następujących podmiotów:

- 1) Open Life Towarzystwo Ubezpieczeń Życie S.A., w zakresie zgodnym z nadanym pełnomocnictwem udzielonym Bankowi przez Open Life Towarzystwo Ubezpieczeń Życie S.A., tj. wykonywanie czynności agencyjnych polegających na pozyskiwaniu dla Open Life Towarzystwo Ubezpieczeń Życie S.A. Klientów, wykonywaniu czynności przygotowawczych zmierzających do zawierania umów ubezpieczenia oraz uczestniczeniu w administrowaniu, wykonywaniu umów ubezpieczenia, także w sprawach o świadczenie ubezpieczeniowe, jak również na organizowaniu i nadzorowaniu czynności agencyjnych.

Bank może występować w roli agenta towarzystwa ubezpieczeń również dla innych towarzystw ubezpieczeń niż wskazane w pkt 2) powyżej. Informacja w tym zakresie Klient może otrzymać w Placówkach Banku.

Zawieranie z Klientem Umów oraz przyjmowanie od Klienta innych oświadczeń woli w zakresie Lokat Strukturyzowanych – Bank udostępni możliwość zawarcia z Bankiem umowy i składania innych oświadczeń woli w zakresie Lokat Strukturyzowanych będących w ofercie Banku.

Porada o charakterze ogólnym - Bank może w ramach świadczenia usług inwestycyjnych udzielać porad inwestycyjnych o charakterze ogólnym („Porady Ogólne”) dotyczących inwestowania w Instrumenty finansowe lub produkty finansowe. Porady Ogólne udzielane przez Bank nie stanowią usługi doradztwa inwestycyjnego, ani rekomendacji w rozumieniu Ustawy o obrocie instrumentami finansowymi z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 1768 ze zm.), tj. informacji zalecającej lub sugerującej określone zachowania inwestycyjne w odniesieniu do Instrumentów finansowych lub Produktów finansowych. W szczególności Porada Ogólna nie stanowi bezpośredniej, ani pośredniej rekomendacji do dokonania inwestycji w konkretne Instrumenty finansowe lub Produkty finansowe.

Porada Ogólna polega na określeniu Profilu inwestycyjnego Klienta i wskazaniu modelowego podziału portfela dla danego Profilu inwestycyjnego w oparciu o klasy ryzyka rodzajów Instrumentów finansowych lub Produktów finansowych.

6. UDOSTĘPNIANIE INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH I PRODUKTÓW FINANSOWYCH ORAZ USŁUG INWESTYCYJNYCH W RAMACH SPRZEDAŻY KRZYWOWEJ

Sprzedaż krzyżowa usług

Usługi świadczone przez Bank na podstawie Umowy o świadczenie usług w zakresie Instrumentów finansowych i Produktów finansowych są udostępniane w ramach Sprzedaży krzyżowej. Bank nie udostępni możliwości zawarcia odrębnych umów w zakresie poszczególnych usług. Jednakże w ramach jednej umowy możliwe jest odrębne świadczenie tych usług, zgodnie z potrzebą Klienta. Zawarcie umowy w ramach Sprzedaży krzyżowej nie generuje większego ryzyka oraz dodatkowych kosztów, niż w przypadku, gdyby te usługi były świadczone na podstawie odrębnych umów.

Bank informuje, iż zawarcie Umowy o świadczenie usług w zakresie instrumentów finansowych i produktów finansowych jest uzależnione od posiadania Rachunku w Banku. Konieczność zawarcia umowy Rachunku nie generuje wyższego ryzyka dla Klienta, niż w przypadku gdyby Klient mógł zawrzeć jedynie Umowę o świadczenie usług w zakresie instrumentów finansowych i produktów finansowych.

Konieczność zawarcia umowy Rachunku może oznaczać wyższe koszty dla Klienta, (gdyż Klient może być zobowiązany do ponoszenia opłat z tytułu prowadzenia Rachunku, realizacji zleceń płatniczych i innych określonych w Tabeli opłat i prowizji dedykowanej do umowy Rachunku, których wysokość zależy od typu Rachunku), niż w przypadku gdyby Klient mógł zawrzeć jedynie Umowę o świadczenie usług w zakresie Instrumentów finansowych i Produktów finansowych.

Ogólne informacje na temat kosztów i opłat związanych z poszczególnymi usługami udostępnionymi w ramach Sprzedaży krzyżowej:

Umowa	Rodzaj usługi	Koszty i opłaty
Umowy o świadczenie usług w zakresie instrumentów finansowych i produktów finansowych	Usługi Inwestycyjne, Usługi dotyczące Lokat Strukturyzowanych, Udzielanie porad inwestycyjnych o charakterze ogólnym w ramach świadczonych usług	Nie występuje
Umowa Rachunku	Prowadzenie rachunku o charakterze oszczędnościowo-rozliczeniowym	Tabelą opłat i prowizji dedykowana do umowy Rachunku

Oprócz kosztów i opłat związanych z poszczególnymi usługami udostępnianymi w ramach Sprzedaży krzyżowej, występują koszty i opłaty związane z Instrumentami finansowymi i Lokatami Strukturyzowanymi. Informacja na temat takich kosztów i opłat znajduje się w części V i VI niniejszego Materiału informacyjnego MiFID. Oprócz tego, przed złożeniem Zlecenia lub zawarciem umowy Lokaty Strukturyzowanej, Bank przekazuje Klientowi „Raport kosztów i opłat” w zakresie Instrumentów finansowych lub Lokat Strukturyzowanych oferowanych w ramach Sprzedaży krzyżowej.

Ryzyko związane ze świadczeniem powyższych usług w ramach Sprzedaży krzyżowej zostało opisane w części IV. niniejszego materiału w kontekście poszczególnych Instrumentów finansowych i Produktów finansowych.

Sprzedaż krzyżowa produktów

W ofercie Banku Instrumenty finansowe oraz Lokaty Strukturyzowane mogą być oferowane również w połączeniu z innym produktem, np. lokatą terminową lub kontem oszczędnościowym. Takie połączenie produktów może spełniać warunki Sprzedaży krzyżowej, to jest łącznego oferowania Klientom przez Bank różnych usług inwestycyjnych, czy też usług inwestycyjnych i usług bankowych, czy też różnych Instrumentów finansowych, czy też Instrumentów finansowych oraz Lokat Strukturyzowanych.

Bank wyróżnia następujące przypadki Sprzedaży krzyżowej:

- 1) nabycie Instrumentu finansowego w ramach świadczenia Usługi inwestycyjnej warunkuje możliwość zawarcia umowy lokaty o podwyższonym oprocentowaniu lub otrzymania podwyższonego oprocentowania konta oszczędnościowego, albo
- 2) nabycie Instrumentu finansowego w ramach świadczenia Usługi inwestycyjnej oraz zawarcia umowy lokaty lub otrzymanie podwyższonego oprocentowania konta oszczędnościowego następuje w ramach jednej umowy, albo
- 3) zawarcie umowy Lokaty Strukturyzowanej w ramach świadczenia Usługi dotyczącej Lokat Strukturyzowanych warunkuje możliwość zawarcia umowy lokaty lub otrzymania podwyższonego oprocentowania konta oszczędnościowego, albo
- 4) zawarcie umowy Lokaty Strukturyzowanej w ramach świadczenia Usługi dotyczącej Lokat Strukturyzowanych oraz zawarcia umowy lokaty lub otrzymanie podwyższonego oprocentowania konta oszczędnościowego następuje w ramach jednej umowy.

Bank przed przyjęciem Zlecenia nabycia Instrumentu finansowego lub zawarcia umowy Lokaty Strukturyzowanej w zakresie Sprzedaży krzyżowej przekazuje Klientowi informację na temat wpływu łączenia produktów na ryzyko inwestycyjne oraz zestawienie kosztów i opłat związanych z Instrumentem finansowym lub Lokatą Strukturyzowaną nabytych w ramach Sprzedaży krzyżowej oraz informację czy istnieje możliwość oddzielnego nabycia każdego z komponentów Sprzedaży krzyżowej.

V. PODSTAWOWE INFORMACJE O USŁUGACH INWESTYCYJNYCH, USŁUGACH DOTYCZĄCYCH LOKAT STRUKTURYZOWANYCH ORAZ DYSTRYBUCJI PRODUKTÓW UBEZPIECZENIOWYCH Z ELEMENTEM INWESTYCYJNYM

Bank świadcząc na rzecz Klientów Usługi inwestycyjne, Usługi dotyczące Lokat Strukturyzowanych oraz prowadząc działalność polegającą na Dystrybucji Produktów ubezpieczeniowych z elementem inwestycyjnym, jest zobowiązany do działania w sposób rzetelny i profesjonalny, zgodnie z zasadami uczciwego obrotu oraz zgodnie z najlepiej pojętymi interesami Klientów.

Pod pojęciem Usług inwestycyjnych należy rozumieć czynności, o których mowa w art. 69 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, wykonywane przez Bank na podstawie art. 70 ust. 2 ustawy, w zakresie, w jakim jest to dopuszczalne przez powszechnie obowiązujące przepisy prawa.

Pod pojęciem Usług dotyczących Lokat Strukturyzowanych należy rozumieć zawieranie z Klientem umowy Lokaty Strukturyzowanej oraz przyjmowanie innych oświadczeń woli Klienta w zakresie Lokat Strukturyzowanych wykonywane przez Bank w oparciu o art. 5 ust. 1 pkt. 1) Ustawy prawo bankowe.

Pod pojęciem Dystrybucji Produktów ubezpieczeniowych z elementem inwestycyjnym należy rozumieć działalność Banku jako agenta Towarzystwa ubezpieczeń wykonywaną zgodnie z art. 4 ust. 1 Ustawy dystrybucji ubezpieczeń, polegającą na:

- 1) doradzaniu, proponowaniu lub wykonywaniu innych czynności przygotowawczych zmierzających do zawarcia umowy, której przedmiotem jest Produkt ubezpieczeniowy z elementem inwestycyjnym;
- 2) udzielaniu pomocy w administrowaniu takimi umowami lub ich wykonywaniu, także w sprawach o odszkodowanie lub świadczenie.

Bank nie przyjmuje lub nie przekazuje, w związku ze świadczeniem Usług Inwestycyjnych lub Usług dotyczących Lokat Strukturyzowanych, świadczeń pieniężnych, w tym opłat i prowizji lub świadczeń niepieniężnych, z wyłączeniem:

- 1) świadczeń pieniężnych lub niepieniężnych przyjmowanych od Klienta lub osoby działającej w jego imieniu albo przekazywanych Klientowi lub osobie działającej w jego imieniu, np. opłata uiszczana przez Klienta do Banku będąca wynagrodzeniem za Usługę inwestycyjną, Usługę dotyczącą Lokat Strukturyzowanych świadczoną z rzecz Klienta; opłata manipulacyjna uiszczana przez Klienta w związku z zbywaniem

lub odkupywaniem jednostek uczestnictwa (FIO, SFIO) przez fundusz, o ile statut funduszu tak stanowi i należna Bankowi działającemu jako dystrybutor, zgodnie z art. 86 Ustawy o funduszach inwestycyjnych;

- 2) świadczeń pieniężnych lub niepieniężnych, przyjmowanych od osoby trzeciej lub przekazywanych osobie trzeciej, niezbędnych dla świadczenia danej Usługi Inwestycyjnej, Usługi dotyczącej Lokat Strukturyzowanych na rzecz Klienta, w szczególności:
- a) kosztów z tytułu przechowywania instrumentów finansowych lub Lokat Strukturyzowanych Klienta i środków pieniężnych powierzonych przez Klienta,
  - b) opłat pobieranych przez podmiot organizujący system obrotu instrumentami finansowymi oraz opłat za rozliczenie i rozrachunek,
  - c) opłat na rzecz organu nadzoru z tytułu nadzoru,
  - d) podatków, należności publicznoprawnych oraz innych opłat, których obowiązek zapłaty wynika z przepisów prawa,
  - e) opłat związanych z wymianą walutową,
  - f) innych, o ile spełniają warunek konieczności do świadczenia danej Usługi inwestycyjnej lub Usługi dotyczące Lokat Strukturyzowanych na rzecz Klienta;
- 3) świadczeń pieniężnych i niepieniężnych innych niż wskazane w punkcie 1) i 2), pod warunkiem że:
- a) są one przyjmowane albo przekazywane w celu poprawienia jakości Usługi Inwestycyjnej lub Usługi dotyczące Lokaty Strukturyzowanej świadczonej przez Bank na rzecz Klienta lub potencjalnego Klienta,
  - b) ich przyjęcie lub przekazanie nie ma negatywnego wpływu na działanie przez Bank w sposób rzetelny i profesjonalny, zgodnie z zasadami uczciwego obrotu oraz uwzględniający należycie interesy Klienta lub potencjalnego Klienta,,
  - c) nie przynoszą bezpośredniej korzyści Bankowi, jego pracownikom i osobom pozostającym w stosunku zlecenia lub innym o podobnym charakterze, nie przynosząc wymiernej korzyści Klientowi lub potencjalnemu Klientowi,
  - d) są uzasadnione przyniesieniem bieżącej lub ciągłej korzyści Klientowi lub potencjalnemu Klientowi w związku z bieżącym lub ciągłym przyjmowaniem lub przekazywaniem świadczeń pieniężnych,
  - e) informacja o świadczeniach, w tym o ich istocie i wysokości, a w przypadku, gdy wysokość takich świadczeń nie może zostać oszacowana, o sposobie ustalania ich wysokości, została przekazana Klientowi lub potencjalnemu Klientowi w sposób rzetelny, dokładny i zrozumiały przed zawarciem umowy o świadczenie danej Usługi Inwestycyjnej lub Usługi dotyczącej Lokaty Strukturyzowanej, przy czym warunek ten uznaje się za spełniony również w przypadku przekazania Klientowi lub potencjalnemu Klientowi informacji sporządzonej w formie ujednoliconej.

Zasady opisane powyżej mają odpowiednie zastosowanie do świadczeń pieniężnych, w tym opłat i prowizji oraz świadczeń niepieniężnych przyjmowanych przez Bank w związku z działalnością polegającą na Dystrybucji Produktów ubezpieczeniowych z elementem inwestycyjnym. Niedopuszczalne wobec tego jest przyjęcie lub przekazanie świadczenia pieniężnego lub niepieniężnego wywierającego szkodliwy wpływ na jakość świadczonej na rzecz Klienta usługi związanej z Produktem ubezpieczeniowym z elementem inwestycyjnym lub na obowiązek działania przez Bank w sposób rzetelny i profesjonalny, zgodnie z zasadami uczciwego obrotu oraz zgodnie z najlepiej pojętymi interesami Klienta.

Świadczenia niepieniężne

Bank informuje, że podmioty trzecie (towarzystwa ubezpieczeń, towarzystwa funduszy inwestycyjnych, spółki zarządzające oraz inne podmioty współpracujące z Bankiem przy świadczeniu wyżej wymienionych usług mogą przekazywać Klientom świadczenia niepieniężne, w szczególności obejmujące seminaria, konferencje i sympozja dla Klientów, materiały dydaktyczne, materiały reklamowe oraz materiały informacyjne, które mają na celu zapoznanie się z konstrukcją, charakterystyką i zasadami funkcjonowania nabywanych Instrumentów finansowych lub Produktów finansowych oraz świadczonych usług.

Bank informuje, że może otrzymywać od towarzystwa ubezpieczeń, towarzystw funduszy inwestycyjnych, spółek zarządzających oraz innych podmiotów współpracujących z Bankiem przy świadczeniu wyżej wymienionych Usług lub Dystrybucji produktów świadczenia niepieniężne, w szczególności obejmujące szkolenia dla pracowników, materiały dydaktyczne, materiały informacyjne i reklamowe, które mają na celu zapewnienie profesjonalnej obsługi Klientów w zakresie dystrybuowanych Instrumentów finansowych lub Produktów finansowych oraz zapoznanie się z konstrukcją, charakterystyką i zasadami ich funkcjonowania.

Bank informuje, że pracownicy Banku mogą uczestniczyć w konkursach edukacyjnych lub konkursach wiedzy z zakresu Instrumentów finansowych i Produktów finansowych organizowanych przez towarzystwa ubezpieczeń, towarzystwa funduszy inwestycyjnych, spółki zarządzające oraz inne podmioty współpracujące z Bankiem przy świadczeniu wyżej wymienionych Usług lub Dystrybucji produktów, pod warunkiem, iż udział w konkursie ma na celu podniesienie jakości usług świadczonych Klientom poprzez podniesienie wiedzy pracowników Banku oraz zapewnienie profesjonalnej obsługi Klientów w zakresie dystrybucji produktów i świadczenia wyżej wymienionych Usług, a nagrody w konkursie mają charakter pozafinansowy.

Świadczenia pieniężne

Bank może otrzymywać wynagrodzenie od Klienta z tytułu świadczenia wyżej wymienionych Usług, np. z tytułu przyjęcia i przekazania zlecenia do towarzystwa funduszy inwestycyjnych.

Bank informuje Klienta, iż zgodnie z art. 86 Ustawy o funduszach inwestycyjnych, opłata manipulacyjna z tytułu nabycia lub odkupu jednostek uczestnictwa funduszu inwestycyjnego otwartego (FIO) lub specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego (SFIO) należna jest od Klienta na rzecz Banku działającego jako dystrybutor zgodnie z zawartą pomiędzy Towarzystwem Funduszy Inwestycyjnych a Bankiem umowę o dystrybucję jednostek uczestnictwa takiego funduszu inwestycyjnego jako wynagrodzenie z tytułu zawartej pomiędzy Klientem a Bankiem umowy o świadczenie Usługi inwestycyjnej przyjmowania i przekazywania zleceń, o ile statut danego funduszu inwestycyjnego przewiduje opłaty manipulacyjne w związku z zbywaniem lub odkupywaniem jednostek uczestnictwa przez takie fundusze inwestycyjne).

Bank otrzymuje od towarzystw funduszy inwestycyjnych opłaty manipulacyjne z tytułu dystrybucji certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych zamkniętych (FIZ), które kalkulowane są jako udział procentowy od wolumenu sprzedaży.

Bank informuje Klienta, że może otrzymywać od towarzystw funduszy inwestycyjnych świadczenia pieniężne z tytułu zapewnienia obsługi Klientów, którzy nabyli tytuły uczestnictwa funduszu inwestycyjnego (FIO, SFIO) lub certyfikaty inwestycyjne (FIZ), kalkulowaną jako procent opłaty za zarządzanie pobieranej od wartości jednostek uczestnictwa lub certyfikatów inwestycyjnych posiadanych przez Klienta, pod warunkiem spełnienia wszystkich warunków o których mowa w punkcie V pkt. 3) powyżej.

Bank otrzymuje od towarzystw ubezpieczeń wynagrodzenie za Dystrybucję produktów ubezpieczeniowych z elementem inwestycyjnym, pod warunkiem, że ich przyjęcie nie ma negatywnego wpływu na jakość świadczonej na rzecz Klienta usługi oraz na działanie przez Bank w sposób rzetelny i profesjonalny, zgodnie z zasadami uczciwego obrotu oraz zgodnie z najlepiej pojętym interesem Klienta oraz informacja o tych świadczeniach pieniężnych i ich charakterze została przekazana Klientowi lub potencjalnemu Klientowi w przed zawarciem umowy ubezpieczenia.

Informacja na temat szacowanej wysokości wyżej wymienionych świadczeń pieniężnych i niepieniężnych jest przekazywana Klientowi przed świadczeniem danej usługi w postaci Raport kosztów i opłat.

Bank po zakończeniu roku kalendarzowego przekazuje Klientowi informacje o przyjętych świadczeniach pieniężnych i niepieniężnych za cały rok kalendarzowy lub okres w ciągu roku kalendarzowego, w którym Klient pozostawał w stosunku umownym z Bankiem.

VI. KOSZTY I OPŁATY ZWIĄZANYCH ZE ŚWIADCZENIEM USŁUG INWESTYCYJNYCH PRZEZ BANK

Bank może pobierać od Klienta opłaty lub prowizje za świadczone usługi, o ile zostały one określone w Tabeli opłat i prowizji VeloBank S.A. dla Klientów Indywidualnych. Jeżeli Bank pobiera takie opłaty lub prowizje, ich wysokość zawarta jest również w „Raporcie kosztów i opłat”.

Klient ponosi również koszty, opłaty i prowizje, jeśli wykonanie Zlecenia lub Dyspozycji wiąże się z koniecznością ich uiszczenia na rzecz podmiotów wykonujących zlecenie lub dyspozycje na zasadach określonych przez te podmioty. Informacja o aktualnych stawkach opłat i prowizji dla zleceń lub dyspozycji złożonych za pośrednictwem Banku dostępna jest w Placówkach Banku i na stronie internetowej Banku www.Velobank.pl.

Bank przekazuje Klientowi „Raport kosztów i opłat” w zakresie poniższych Instrumentów finansowych lub Produktów finansowych:

- 1) Jednostek/ tytułów uczestnictwa/ certyfikatów inwestycyjnych i świadczonej na rzecz Klienta usługi przyjmowania i przekazywania zleceń przed złożeniem zlecenia nabycia danego Instrumentu finansowego,
- 2) Lokat Strukturyzowanych przed złożeniem dyspozycji otwarcia Lokaty Strukturyzowanej.

Bank po zakończeniu roku kalendarzowego przekazuje Klientowi informacje o poniesionych przez Klienta kosztach i opłatach oraz świadczeniach otrzymanych przez Bank związanych z Instrumentem finansowym oraz Usługą inwestycyjną w zakresie jednostek/ tytułów uczestnictwa/ certyfikatów inwestycyjnych oraz w zakresie Lokat Strukturyzowanych, za cały rok kalendarzowy lub okres w ciągu roku kalendarzowego, w którym Klient pozostawał w stosunku umownym z Bankiem. Informacja ta zostanie przekazana Klientowi w formie papierowej na ostatnio wskazany przez Klienta adres korespondencyjny lub, za zgodą Klienta, w innej wskazanej przez Klienta formie zgodnej z przepisami prawa.

Podstawowe informacje o przyjmowaniu i przekazywaniu świadczeń przez Bank w związku z świadczeniem usług inwestycyjnych zamieszczone są również na stronie internetowej Banku: www.Velobank.pl. Bank na żądanie Klienta udostępni „Politykę przyjmowania i przekazywania świadczeń przez VeloBank S.A.” na trwałym nośniku informacji.

Ogólne informacje na temat kosztów i opłat oraz świadczeń związanych z usługą przyjmowania i przekazywania zleceń w zakresie jednostek/tytułów uczestnictwa/ certyfikatów inwestycyjnych:

Typ kosztu	Rodzaj opłaty	Wysokość opłaty
koszt produktu	opłata jednorazowa (opłaty manipulacyjne)	Maksymalna wysokość opłaty określona jest w statucie danego funduszu inwestycyjnego. Bank informuje Klienta o szacunkowej wysokości tych opłat przed złożeniem zlecenia dotyczącego tytułów uczestnictwa w „Raporcie kosztów i opłat”.
koszt produktu	opłata bieżąca (np. opłata za zarządzanie funduszem inwestycyjnym)	
koszt produktu	wszystkie opłaty związane z transakcjami (np. podatek od przychodów kapitałowych, inne opłaty)	
koszt produktu	koszty dodatkowe, opłata z tytułu osiągnięcia wyniku	
koszt usługi	opłata jednorazowa	Nie występuje
koszt usługi	opłata bieżąca	
koszt usługi	wszystkie opłaty związane z usługą przyjmowania i przekazywania zleceń	
koszt usługi	koszty dodatkowe	

Bank otrzymuje od Klienta 100% opłaty manipulacyjnej w związku z zbywaniem lub odkupywaniem jednostek uczestnictwa przez fundusz inwestycyjny otwarty (FIO) lub specjalistyczny fundusz inwestycyjny otwarty (SFIO).

Bank otrzymuje od towarzystwa funduszy inwestycyjnych 100% opłaty manipulacyjnej w związku z przyjęciem i przekazaniem zapisu na certyfikaty inwestycyjne funduszy inwestycyjnych zamkniętych (FIZ).

Bank może otrzymywać od towarzystw funduszy inwestycyjnych świadczenia pieniężne, w wysokości od 24% do 60% opłaty za zarządzanie z tytułu zapewnienia obsługi Klientów, którzy nabyli tytuły uczestnictwa funduszu inwestycyjnego (FIO, SFIO) lub certyfikaty inwestycyjne (FIZ), kalkulowane jako procent opłaty za zarządzanie pobieranej od wartości jednostek uczestnictwa lub certyfikatów inwestycyjnych posiadanych przez Klienta, pod warunkiem spełnienia wszystkich warunków o których mowa w punkcie V ppkt. 3) powyżej. Informacja na temat szacowanej wysokości powyższego świadczenia pieniężnego (w oparciu o aktualną stawkę procentową od opłaty za zarządzanie) zostanie Klientowi przekazana w „Raporcie kosztów i opłat” przed złożeniem Zlecenia.

Ogólne informacje na temat kosztów i opłat związanych z zawieraniem umów dotyczących Lokat Strukturyzowanych:

Typ kosztu	Rodzaj opłaty	Wysokość opłaty
koszt produktu	opłata jednorazowa (opłata za otwarcie Lokaty Strukturyzowanej)	Bank informuje Klienta o wysokości opłaty jednorazowej dotyczącej otwarcia Lokaty Strukturyzowanej przed złożeniem Dyspozycji otwarcia Lokaty Strukturyzowanej.
koszt produktu	opłata bieżąca	Nie występuje
koszt produktu	wszystkie opłaty związane z transakcjami (marża Banku)	Bank informuje Klienta o wysokości opłat związanych z transakcjami oraz kosztami dodatkowymi dotyczącymi Lokaty Strukturyzowanej przed złożeniem Dyspozycji otwarcia Lokaty Strukturyzowanej.
koszt produktu	koszty dodatkowe	
koszt usługi	opłata jednorazowa	Nie występuje
koszt usługi	opłata bieżąca	
koszt usługi	wszystkie opłaty związane z usługą	
koszt usługi	koszty dodatkowe	

VII. PRZYKŁADOWE RODZAJE RYZYKA

Ryzyko braku łatwej dostępności do informacji z danego rynku –ryzyko związane z niemożliwością pozyskania kompletnych informacji na temat produktu, w tym informacji w języku polskim. Trudności związane z pozyskiwaniem informacji o Instrumentach finansowych lub Produktach finansowych mogą wynikać z konieczności złożenia prośby o dokumenty w Banku, z opóźnień w ich dostarczaniu oraz faktu, iż dane dokumenty występują w obcym języku. Dodatkową niedogodnością może być utrudniony dostęp do informacji wynikający z braku dostępu do wyspecjalizowanych finansowych serwisów informacyjnych.

Ryzyko branży – ryzyko związane z inwestowaniem w Instrumenty finansowe lub Produkty finansowe związane z jedną branżą. Wynika z faktu, że spółki danej branży narażone są na ryzyko uwarunkowane podobnymi zewnętrznymi warunkami gospodarczymi, trendami inwestycyjnymi, sezonowością, uwarunkowaniami prawnymi, otoczeniem konkurencyjnym. Efektem nieuwzględnienia tego ryzyka może być inwestycja obciążona znacznie większym ryzykiem niż inwestycja zdywersyfikowana pod względem branżowym.

Ryzyko koncentracji – ryzyko ulokowania znacznej części aktywów w dany instrument, instrumenty tego samego rodzaju, tego samego emitenta, z danego rynku, danej branży, itp., co w przypadku wystąpienia zmiany ceny takiego instrumentu finansowego, zmiany koniunktury na danym rynku, w danej branży może wpłynąć negatywnie na oczekiwaną stopę zwrotu z inwestycji w porównaniu ze stopą inwestycji ze zdywersyfikowanego portfela aktywów.

Ryzyko kredytowe – ryzyko związane z przepływami finansowymi firmy, w związku z prowadzoną przez nią działalnością, oraz możliwością niedotrzymania warunków umowy przez stronę. Ryzyko takie może pojawiać się w przypadku emitentów instrumentów finansowych. Najniższy poziom tego ryzyka występuje (w kolejności) dla papierów emitowanych przez:

- Skarb Państwa,
- Jednostki samorządowe,
- Instytucje finansowe,
- Przedsiębiorstwa.

Do oceny tego ryzyka wykorzystuje się tzw. rating wydawany przez wyspecjalizowane w zakresie oceny kredytowej firmy. Ocena taka określa poziom ryzyka występujący dla danego emitenta.

Ryzyko krótkookresowych zmian cen – ryzyko występujące na skutek zmienności nastrojów panujących na rynku wśród inwestorów. Wynikiem takich działań są nieracjonalne zmiany cen instrumentów finansowych. Efektem nieuwzględnienia tego ryzyka może być podjęcie błędnej decyzji o rozpoczęciu lub zakończeniu inwestycji.

Ryzyko kursu walutowego – ryzyko spadku wartości inwestycji spowodowane zmianą kursu waluty. Efektem nieuwzględnienia tego ryzyka może być błędna ocena inwestycji w zakresie rentowności.

Ryzyko płynności – ryzyko niemożności rozpoczęcia lub zakończenia inwestycji spowodowane niewielką płynnością, czyli brakiem albo nadmiarem podaży lub popytu, dla danych Instrumentów finansowych lub Produktów finansowych. Efektem nieuwzględnienia tego ryzyka może być trudność ze sprzedażą lub zakupem Instrumentów finansowych lub Produktów finansowych. Ceny na rynku mogą podlegać znacznym wahaniom. W przypadku sprzedaży przed terminem zapadalności istnieje ryzyko, iż Klient posiadający papiery wartościowe nie będzie mógł ich zbyć w dowolnym terminie, w ilości przez siebie zakładanej i po satysfakcjonującej cenie. Istnieje ryzyko poniesienia ewentualnych strat, wynikających ze sprzedaży papierów wartościowych po cenie niższej niż wyniosła ich cena nabycia.

Ryzyko podatkowe – ryzyko zmiany przepisów podatkowych powodujące, iż inwestycja związana będzie z większymi niż oczekiwane obciążeniami podatkowymi, co może skutkować zmniejszeniem jej opłacalności.

Ryzyko prawne – ryzyko związane ze zmianami przepisów prawa, ich interpretacji, wpływającymi na rozliczenia z inwestycji.

Ryzyko rozliczenia – ryzyko nierozliczenia w terminie transakcji zawartych przez fundusz inwestycyjny, wynikające w szczególności z zawodności systemów informatycznych bądź innych ograniczeń technicznych.

Ryzyko rynkowe – ryzyko zawsze występujące a związane z koniunkturą na rynku Instrumentów finansowych lub Produktów finansowych. Dotyczy niepewności związanej z możliwością zmian w politycznym lub gospodarczym otoczeniu kraju, które mogą skutkować rozchwianiem sytuacji rynkowej przez to wpłynąć na konkretny sektor, spółkę lub Instrument finansowy lub Produkt finansowy. Głównymi czynnikami wrażliwości są: poziom inflacji, stopy procentowej, deficyty budżetowe, poziom bezrobocia, saldo obrotów bieżących, poziom popytu konsumpcyjnego oraz inne czynniki makroekonomiczne. Efektem nieuwzględnienia tego ryzyka może być podjęcie błędnej decyzji o rozpoczęciu lub zakończeniu inwestycji.

Ryzyko stopy procentowej – ryzyko zmian stóp procentowych, wpływające na cenę instrumentu dłużnego, a tym samym na dochodowość inwestycji.

Ryzyko umorzenia lub konwersji zobowiązań – ryzyko może wystąpić w przypadku przymusowej restrukturyzacji. Jest to restrukturyzacja działalności zagrożonego podmiotu, który nie jest w stanie dalej samodzielnie prowadzić działalności, w przypadku, gdy jego upadłość mogłaby poważnie zagrażać klientom i gospodarce. W przymusowej restrukturyzacji dotychczasowi właściciele tracą na rzecz BFG swoje uprawnienia i ponoszą ciężar strat powstałych w podmiocie. Decyzję o przymusowej restrukturyzacji podejmuje BFG, tylko wówczas, jeśli jest to konieczne w interesie publicznym.

Złożoność produktu – dotyczy ryzyka związanego z charakterem produktu oraz związaną z nim dokumentacją. Im bardziej złożony, niestandardowy produkt, tym bardziej złożona będzie jego dokumentacja oraz zawarte w niej opisy. W efekcie, zrozumienie zasad działania danego produktu może być utrudnione w przypadku skomplikowanej struktury produktu oraz jego dokumentacji.

VIII. POLITYKA KLASYFIKACJI KLIENTÓW W BANKU

W celu zapewnienia właściwego poziomu bezpieczeństwa i ochrony wynikających z Regulacji MiFID, Bank dzieli Klientów, na rzecz których świadczona jest lub ma być przynajmniej jedna z poniższych usług:

1. Usługi inwestycyjne:
  - 1) przyjmowanie i przekazywanie zleceń nabycia lub zbycia Instrumentów finansowych,
  - 2) wykonywanie zleceń nabycia lub zbycia Instrumentów finansowych na rachunek dającego zlecenie,
  - 3) nabywanie lub zbywanie na własny rachunek Instrumentów finansowych,
  - 4) oferowanie Instrumentów finansowych.
2. Usługi dotyczące Lokat Strukturyzowanych:
  - 1) zawieranie umowy Lokaty Strukturyzowanej oraz przyjmowanie innych oświadczeń woli Klienta w zakresie Lokat strukturyzowanych; na trzy kategorie:
    - 1) Klientów detalicznych,
    - 2) Klientów profesjonalnych,
    - 3) Uprawnionych kontrahentów.

U podstaw takiej kategoryzacji Klientów leży uznanie, iż różnym kategoriom Klientów należy zapewnić różny poziom ochrony oraz przekazać odpowiednie informacje na temat Instrumentów finansowych i Produktów finansowych oraz usług inwestycyjnych świadczonych przez Bank.

Najwyższy poziom ochrony przysługuje Klientom detalicznym, zaś najniższy Uprawnionym kontrahentom. Zgodnie z Regulacją MiFID, Klienci Banku podlegają ochronie polegającej na:

- 1) przekazywaniu Klientom przez Bank ściśle określonych informacji,
- 2) badaniu, czy dane Instrumenty finansowe i Produkty finansowe oraz usługi inwestycyjne są adekwatne dla Klienta, biorąc pod uwagę jego wiedzę w zakresie inwestowania i doświadczenie inwestycyjne,
- 3) stosowaniu w stosunku do Klientów określonych polityk, których treść jest pochodną dokonanej klasyfikacji Klienta,
- 4) wykonywaniu innych obowiązków przewidzianych treścią powyższych przepisów.

Szczegółowy zakres ochrony zależy od kategorii Klienta.

Zakres przekazywanych informacji i poziom ochrony przysługujący poszczególnym kategoriom Klientów:

Obowiązki Banku	Klient detaliczny	Klient profesjonalny	Uprawniony kontrahent
Poddanie Klienta klasyfikacji oraz poinformowanie Klienta o zakwalifikowaniu do danej kategorii	✓	✓	✓
Poinformowanie Klienta o zasadach klasyfikacji Klientów w Banku	✓	✓	✓
Poinformowanie Klienta o zasadach traktowania Klientów detalicznych, Klientów profesjonalnych i Uprawnionych kontrahentów oraz o możliwości żądania zmiany przyznanej kategorii	✓	✓	✓
Przekazanie Klientowi informacji dot. Banku oraz prowadzonej przez Bank działalności i świadczonych usług inwestycyjnych na rzecz Klienta	✓	✓	✓
Przekazanie Klientowi opisu istoty Instrumentów finansowych, Produktów finansowych oraz ryzyka związanego z inwestowaniem w te Instrumenty finansowe i Produkty finansowe, w sposób umożliwiający Klientowi podejmowanie świadomych decyzji inwestycyjnych	✓	✓	✓
Przekazanie Klientowi informacji zbiorczej o wszystkich kosztach i opłatach, w tym o kosztach i opłatach związanych z usługą i Instrumentem Finansowym oraz Lokatą Strukturyzowaną, które nie wynikają z zaistnienia ryzyka rynku bazowego	✓	✓ <i>Bank w porozumieniu z Klientem profesjonalnym może w umowie uregulować węższy zakres stosowania</i>	✓ <i>Bank w porozumieniu z Uprawnionym kontrahentem może w umowie uregulować węższy zakres stosowania</i>
Poddanie Klienta ocenie adekwatności w celu dokonania oceny, czy Klient ma odpowiednią wiedzę i doświadczenie do tego, by zdawać sobie sprawę z ryzyka związanego z Instrumentem finansowych lub Produktem finansowym, lub usługą	✓	×	×
Stosowanie wobec Klienta postanowień polityki obejmującej realizację zleceń oraz działanie Banku w najlepiej pojętym interesie Klienta w VeloBank S.A	✓	✓	×
Wykonywanie obowiązku sprawozdawczości ze świadczonych usług na rzecz Klienta	✓	✓	×
Poinformowanie Klienta o polityce zarządzania konfliktami interesów w Banku	✓	✓	✓
Poinformowanie Klienta o wystąpieniu konfliktu interesów	✓	✓	✓
Poinformowanie Klienta o polityce przyjmowania i przekazywania świadczeń przez Bank w związku z świadczeniem usług	✓	×	×
Poinformowanie Klienta o świadczeniach pieniężnych lub niepieniężnych otrzymanych od osób trzecich lub dokonanych na rzecz osób trzecich przed rozpoczęciem świadczenia usługi oraz raz w roku, dopóki Bank będzie otrzymywał ww. zachęty.	✓	✓ <i>Bank w porozumieniu z Klientem profesjonalnym może w umowie uregulować węższy zakres stosowania</i>	✓ <i>Bank w porozumieniu z Uprawnionym kontrahentem może w umowie uregulować węższy zakres stosowania</i>

Informacje, o których mowa w tabeli powyżej udostępniane są w Placówkach Banku oraz zamieszczane na stronie internetowej Banku pod adresem www.velobank.pl/mifid.

Klient ma prawo w dowolnym czasie wnioskować w formie pisemnej o zmianę kategorii, do której został zakwalifikowany.

Zmiana może dotyczyć:

- 1) zwiększenia poziomu ochrony:

- a) zmiana z kategorii Klienta profesjonalnego na Klienta detalicznego,
  - b) zmiana z kategorii Uprawnionego kontrahenta na Klienta profesjonalnego lub Klienta detalicznego,
- 2) obniżenia poziomu ochrony:
- a) zmiana z kategorii Klienta detalicznego na Klienta profesjonalnego lub Uprawnionego kontrahenta,
  - b) zmiana z kategorii Klienta profesjonalnego na Uprawnionego kontrahenta.

W przypadku złożenia wniosku o zmianę kategorii oraz o zastosowanie niższego poziomu ochrony, Bank w oparciu o informacje przedstawione we wniosku, jak również mając na względzie wymogi Regulacji MIFID, dokona oceny wiedzy i doświadczenia inwestycyjnego Klienta w odniesieniu do Instrumentów finansowych i Produktów finansowych oraz usług inwestycyjnych, które potencjalnie mogą podlegać zainteresowaniu Klienta.

Bank może na wniosek Klienta detalicznego nadać mu kategorię Klienta profesjonalnego, jeżeli spełni przynajmniej dwa z poniższych wymogów:

- 1) zawiera transakcje o wartości stanowiącej co najmniej równowartość w złotych 50 000 euro każda na odpowiednim rynku ze średnią częstotliwością co najmniej 10 transakcji na kwartał w przeciągu czterech ostatnich kwartałów,
- 2) wartość portfela Instrumentów finansowych Klienta łącznie ze środkami pieniężnymi wchodzącymi w jego skład wynosi co najmniej równowartość w złotych 500 000 euro,
- 3) pracuje lub pracował w sektorze finansowym przez co najmniej rok na stanowisku, które wymaga wiedzy zawodowej dotyczącej transakcji w zakresie Instrumentów finansowych i Produktów finansowych lub usług inwestycyjnych, które miałyby być świadczone przez firmę inwestycyjną na jego rzecz na podstawie zawieranej umowy.

Wyżej wymienione kwoty w euro są przeliczane na równowartość w złotych przy zastosowaniu średniego kursu ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu poprzedzającym datę złożenia wniosku o zmianę kategorii z Klienta detalicznego na Klienta profesjonalnego.

W odniesieniu do Lokat Strukturyzowanych i Usług związanych z Lokatą Strukturyzowaną, Bank na pisemne żądanie Klienta detalicznego i w zakresie określonym w takim żądaniu, może traktować go jak Klienta profesjonalnego, pod warunkiem że posiada on wiedzę i doświadczenie pozwalające na podejmowanie właściwych decyzji w zakresie Lokat Strukturyzowanych, jak również na właściwą ocenę ryzyka związanego z tymi decyzjami, Bank ustala poziom wiedzy i doświadczenia Klienta w oparciu o odpowiednie przepisy ustawy Prawo bankowe i aktów wykonawczych wydanych na jej podstawie. Bank przed uwzględnieniem żądania, ustala wiedzę Klienta o zasadach traktowania Klientów profesjonalnych przy świadczeniu usług w odniesieniu do Lokat Strukturyzowanych, których żądanie dotyczy. Warunkiem uwzględnienia przez Bank żądania jest złożenie przez Klienta pisemnego oświadczenia o znajomości zasad traktowania przez Bank Klientów profesjonalnych oraz skutków traktowania go jak Klienta profesjonalnego.

Mając na względzie wyłącznie zapewnienie możliwie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i ochrony działalności Klienta, Bank może odmówić zmiany kategorii na podlegającą niższej ochronie.

Jednocześnie pragniemy poinformować, że Bank jest również uprawniony do zmiany kategorii na podlegającą wyższej ochronie bez wniosku Klienta, wyłącznie w oparciu o posiadane przez Bank informacje. W przypadku dokonania przez Bank zmiany, o której mowa powyżej, Bank odpowiednio informuje o tym Klienta na trwałym nośniku.

IX. POLITYKA DZIAŁANIA W NAJLEPIEJ POJĘTYM INTERESIE KLIENTA I REALIZACJI ZLECEŃ

Bank wdrożył „Politykę działania w najlepiej pojętym interesie Klienta i realizacji zleceń” („Polityka”), która ma zastosowanie do usługi przyjmowania i przekazywania zleceń Klientów w zakresie jednostek/ tytułów uczestnictwa/ certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych.

Usługa przyjmowania i przekazywania dotyczy Zleceń nabycia/ zamiany/ konwersji/ odkupienia jednostek/ tytułów uczestnictwa funduszy inwestycyjnych, przyjmowania Zapisów/ żądania wykupu certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych zamkniętych.

Ze względu na charakter Zleceń, o których mowa powyżej, każde zlecenie może być zrealizowane wyłącznie w jednym miejscu wykonania zlecenia, tj. przez fundusz inwestycyjny. W konsekwencji przekazując zlecenie do wykonania do takiego podmiotu Bank nie bada czynników, o których mowa w art. 27 ust. 1 Dyrektywy MiFID.

Zlecenia, o których mowa powyżej, są przekazywane, odpowiednio, do danego funduszu inwestycyjnego lub do podmiotu, któremu taki fundusz lub podmiot zarządzający funduszem, zlecił wykonywanie czynności w zakresie przyjmowania zleceń.

Zlecenia są przekazywane do wykonania niezwłocznie, z uwzględnieniem instrukcji Klienta, nie później niż następnego dnia roboczego po otrzymaniu zlecenia i zgodnie z terminem określonym w umowie z Klientem oraz w prospekcie (lub innym dokumencie informacyjnym) danego funduszu inwestycyjnego.

Zasady wykonania zlecenia nabycia/zamiany/konwersji/odkupienia jednostek/tytułów uczestnictwa funduszu, przyjmowania zapisów/ żądania wykupu certyfikatów inwestycyjnych funduszu określa dany fundusz inwestycyjny. Bank nie uczestniczy w procesie wykonywania zlecenia.

Bank nie ponosi odpowiedzialności za nieprzekazanie zlecenia zgodnie z powyższymi postanowieniami, w tym w określonym powyżej terminie, w przypadku wystąpienia sytuacji uniemożliwiających przekazanie zlecenia do miejsca realizacji zleceń, z przyczyn, za które Bank nie ponosi odpowiedzialności, o czym Bank informuje niezwłocznie Klienta.

Bank na bieżąco monitoruje skuteczność Polityki. Polityka podlega cyklicznemu przeglądowi co najmniej raz do roku oraz w sytuacji zmiany sposobu świadczenia usług inwestycyjnych lub innej istotnej zmiany. Bank informuje Klientów o każdej istotnej zmianie w przyjętej Polityce. Informacje o zmianie Polityki przekazywane są za pomocą ustalonego z Klientem sposobu komunikacji oraz poprzez zamieszczenie stosownych informacji na stronie internetowej Banku www.velobank.pl/mifid.

X. POLITYKA ZARZĄDZANIA KONFLIKTAMI INTERESÓW W BANKU

Przez konflikt interesów rozumie się znane Bankowi lub innym osobom zaangażowanym okoliczności, mogące doprowadzić do powstania sprzeczności między interesem Banku lub innych osób zaangażowanych, podmiotu powiązanego z Bankiem lub kontrahenta a obowiązkiem działania przez Bank i odpowiednio osoby zaangażowane z Bankiem w sposób rzetelny, z uwzględnieniem najlepiej pojętego interesu Klienta Banku, jak również znane Bankowi okoliczności mogące doprowadzić do powstania sprzeczności między interesami kilku jego Klientów.

Bank prowadzi działalność, w związku z którą może powstać konflikt interesów związany z ryzykiem naruszenia interesów Klienta. Działalność ta polega na świadczeniu przez Bank na rzecz Klientów następujących usług:

1. Usługi inwestycyjne:
  - 1) przyjmowanie i przekazywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych,
  - 2) wykonywanie zleceń, nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rachunek dającego zlecenie,
  - 3) nabywanie lub zbywanie na własny rachunek instrumentów finansowych,

- 4) oferowanie instrumentów finansowych.
2. Usługi dotyczące Lokat Strukturyzowanych:
  - 1) zawieranie umowy oraz przyjmowanie innych oświadczeń woli Klienta w zakresie Lokat Strukturyzowanych.
Konflikt interesów może powstać w szczególności, gdy:
    - 1) Bank, kontrahent, osoba zaangażowana lub podmiot powiązany z Bankiem może uzyskać korzyść lub uniknąć straty wskutek poniesienia straty lub nieuzyskania korzyści przez co najmniej jednego Klienta Banku,
    - 2) Bank, kontrahent, osoba zaangażowana lub podmiot powiązany z Bankiem ma interes w określonym wyniku Usługi inwestycyjnej lub Usługi dotyczącej Lokat Strukturyzowanych świadczonej na rzecz Klienta albo transakcji na instrumentach finansowych lub Lokatach Strukturyzowanych przeprowadzanej w imieniu Klienta i jest on rozbieżny z interesem Klienta,
    - 3) Bank lub osoba zaangażowana ma powody natury finansowej lub innej, aby preferować Klienta lub grupę Klientów w stosunku do innego Klienta lub grupy Klientów Banku,
    - 4) Bank, kontrahent, osoba zaangażowana lub podmiot powiązany z Bankiem prowadzi taką samą działalność jak działalność prowadzona przez Klienta,
    - 5) Bank lub osoba zaangażowana otrzyma w związku z Usługą inwestycyjną lub Usługą dotyczącą Lokat Strukturyzowanych świadczoną na rzecz Klienta od osoby innej niż Klient, w tym w szczególności od Kontrahenta, świadczenie (tzw. zachętę) w postaci korzyści pieniężnych, korzyści niepieniężnych lub usług,
    - 6) Osoba zaangażowana prowadzi działalność społeczną lub polityczną, w której może wykorzystać swoje powiązania z Bankiem,
    - 7) Osoba zaangażowana podejmuje wystąpienia publiczne (np. w środkach masowego przekazu), w trakcie których może wykorzystać swoje powiązania z Bankiem do zbudowania własnego autorytetu lub stworzenia wrażenia, że w trakcie tych wystąpień prezentuje oficjalne stanowisko Banku,
    - 8) Osoba zaangażowana wykorzystuje informacje wrażliwe dotyczące Klienta Banku, przez które rozumie się Informacje poufne lub Informacje objęte tajemnicą zawodową oraz inne informacje dotyczące Klienta lub zawieranych przez niego transakcji, w tym osoba zaangażowana dokonuje transakcji wyprzedzających działania Klienta, o których posiadała wiedzę w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych w Banku,
    - 9) Osoba zaangażowana lub osoby jej bliskie (małżonek osoby zaangażowanej, osoby pozostającej z nim we wspólnym pożyciu, dzieci pozostających na jej utrzymaniu, osoby powiązanej z nią z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli, innych krewnych i powinowatych, którzy pozostają z nią we wspólnym gospodarstwie domowym) są zaangażowane finansowo w przedsiębiorstwo, które jest równocześnie Klientem Banku i jest obsługiwane przez tą osobę zaangażowaną,
    - 10) Osoba zaangażowana obsługuje swoich krewnych lub znajomych, co niesie ze sobą niebezpieczeństwo wykorzystania posiadanych kompetencji na szkodę Banku, jak również wykorzystania otrzymanych służbowo informacji, w tym Informacji Poufnych dotyczących Banku. Konflikt Interesów może nastąpić także w przypadku sprawowania przez osobę zaangażowaną nadzoru w powyższym zakresie,
    - 11) Osoba zaangażowana ma powiązania w szczególności poprzez stosunek pracy z podmiotem, który prowadzi działalność konkurencyjną wobec Banku, co może powodować nierzetelne wykonywanie obowiązków służbowych.
    - 12) System motywacyjny przyjęty w Banku zachęca Osobę Zaangażowaną do niewłaściwego oferowania Sprzedaży krzyżowej, co może być sprzeczne z interesem Klienta.

Bank przyjął zasadę eliminowania sytuacji mogących powodować powstanie konfliktu interesów lub grozić powstaniem konfliktów interesów. W przypadku powstania lub możliwości powstania konfliktu interesów obowiązuje zasada, zgodnie z którą interesy Klientów mają pierwszeństwo nad interesami Banku i osób zaangażowanych.

Dla każdego zidentyfikowanego konfliktu interesów Bank stosuje dostosowane do jego specyfiki rozwiązania mające na celu zarządzanie i monitorowanie konfliktom interesów oraz zapobieganie potencjalnemu niekorzystnemu wpływowi, jaki może on wyrządzić na interesy jednego lub większej liczby Klientów.

Zasadą obowiązującą w Banku jest stosowanie rozwiązań proceduralnych i organizacyjnych, pozwalających zapobiegać i przeciwdziałać powstawaniu konfliktów interesów. Jeżeli jednak okażą się one niewystarczające i dojdzie do sytuacji skutkującej powstaniem konfliktu interesów, naczelną zasadą stosowaną przez Bank jest zapewnienie możliwie najwyższej ochrony interesów Klientów przed potencjalnym negatywnym wpływem tego konfliktu na interesy Klientów Banku.

Bank w celu przeciwdziałania powstawaniu konfliktów interesów oraz zarządzania nimi przyjął „Politykę zarządzania Konfliktami Interesów w Banku”. W Polityce tej Bank wdrożył poniższe rozwiązania i środki zapobiegania i zarządzania konfliktami interesów:

1. Bank przyjął odpowiednie struktury organizacyjne oraz podział obowiązków, który zapewnia nadzór nad osobami zaangażowanymi z Bankiem.
2. Bank poprzez odpowiednią strukturę organizacyjną zapobiega sytuacjom, które mogłyby prowadzić do powstania konfliktu interesów poprzez wykonywanie przez te same osoby zaangażowane czynności związanych z Usługami inwestycyjnymi lub Usługami dotyczącymi Lokat Strukturyzowanych oraz równoczesne dokonywanie przez nie innych czynności służbowych sprzecznych z interesami Klienta.
3. Bank wprowadził zasadę ograniczonego dostępu osób zaangażowanych do istotnych informacji o charakterze niepublicznym, w tym informacji dotyczących Klientów, ich strategii działania oraz transakcji oraz przyjął procedury kontrolowania wymiany informacji między osobami zaangażowanymi, które uczestniczą w działalności związanej z ryzykiem wystąpienia konfliktu interesów.
4. Bank zapobiega sytuacjom, w których wynagrodzenie pracownika, uzyskiwane w związku ze świadczeniem przez niego danego typu Usługi inwestycyjnej lub Usługi dotyczącej Lokat Strukturyzowanych na rzecz Klientów Banku, byłoby bezpośrednio uzależnione od wynagrodzenia innego pracownika lub przychodów innych biznesowych komórek organizacyjnych uzyskiwanych w związku ze świadczeniem na rzecz Klientów Banku innego typu Usługi inwestycyjnej lub Usługi dotyczącej Lokat Strukturyzowanych gdy w związku ze świadczeniem obu tych typów usług inwestycyjnych może powstać konflikt interesów.
5. Bank nie przyjmuje lub nie przekazuje, w związku ze świadczeniem Usług inwestycyjnych lub Usług dotyczących Lokat Strukturyzowanych, jakichkolwiek świadczeń pieniężnych, w tym opłat i prowizji lub świadczeń niepieniężnych, z wyłączeniem prawnie dozwolonych.

W przypadku, gdy Bank uzna, że nie jest w stanie uniknąć powstania konfliktu interesów lub zidentyfikował już istnienie konfliktu interesów, którym nie jest w stanie zarządzić w taki sposób aby nie powstało ryzyko szkody dla interesów Klienta, Bank ujawni Klientowi szczegółowy opis konfliktu interesów powstającego przy świadczeniu Usługi inwestycyjnej lub Usługi dotyczącej Lokat Strukturyzowanych, z uwzględnieniem charakteru Klienta, któremu informacja jest ujawniana. Informacja dla Klienta zawiera opis charakteru i źródło konfliktu interesów, a także ryzyko grożące Klientowi wskutek istniejącego konfliktu interesów oraz kroki podjęte przez Bank w celu ograniczenia takiego ryzyka. Przekazana informacja będzie na tyle szczegółowa, aby na jej podstawie Klient mógł podjąć niezależną i świadomą decyzję, czy pomimo zaistnienia konfliktu interesów chce rozpocząć korzystanie z Usługi inwestycyjnej lub Usługi dotyczącej Lokat Strukturyzowanych świadczonej przez Bank. Do zawarcia umowy dochodzi wyłącznie po potwierdzeniu przez Klienta otrzymania powyższej informacji i wyraźnym potwierdzeniu woli zawarcia umowy.

Informację o zaistnieniu konfliktu interesów Bank przekaże Klientowi pisemnie albo za pomocą innego trwałego nośnika informacji zgodnie z wyborem Klienta niezwłocznie po jego stwierdzeniu, powstrzymując się jednocześnie ze świadczeniem usług do czasu otrzymania od Klienta wyraźnego oświadczenia o kontynuacji lub rozwiązaniu umowy.

Na życzenie Klienta Bank przekaze Klientowi dodatkowe informacje na temat przeciwdziałania i zarządzania konfliktami interesów w Banku.

XI. WAŻNE INFORMACJE

Inwestycje w produkty inwestycyjne są obarczone ryzykiem inwestycyjnym, co oznacza możliwość nieosiągnięcia zysku lub możliwość utraty części lub całości zainwestowanego kapitału. Produkty inwestycyjne nie gwarantują realizacji celów inwestycyjnych, nie dają gwarancji uzyskania zysku, ani ochrony kapitału.

Wartość inwestycji może cechować się dużą zmiennością ze względu na skład portfeli inwestycyjnych, co oznacza iż wartość inwestycji może ulegać znacznym wahaniom, w szczególności może być znacząco niższa niż wpłacona kwota.

Bank nie świadczy usług doradztwa inwestycyjnego, podatkowego ani prawnego. Decyzja Klienta o nabyciu produktów inwestycyjnych powinna zostać podjęta po wcześniejszym zapoznaniu się, w zależności od rodzaju produktu inwestycyjnego, z prospektem informacyjnym, prospektem emisyjnym, kartami funduszy, KIID/KID, ogólnymi warunkami ubezpieczenia, gdzie znajdują się m.in. informacje o ryzykach związanych z inwestycją, opłatach oraz strategii inwestycyjnej. Przedmiotowe dokumenty dostępne są w placówkach Banku na stronach internetowych towarzystw funduszy inwestycyjnych, towarzystw ubezpieczeniowych.

Środki zainwestowane w Instrumenty finansowe i Produkty finansowe nie są objęte ustawowym systemem gwarantowania przez BFG, z wyłączeniem środków Klienta złożonych na Lokatach Strukturyzowanych, z zastrzeżeniem, że gwarancją są objęte w 100% zgromadzone w Banku środki, których łączna wartość w złotych wraz z innymi środkami objętymi BFG nie przekracza równowartości 100 000 euro. Ochronie podlegają środki pieniężne osób fizycznych zgodnie z ustawą z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji.

Wierzytelności z umów ubezpieczenia z elementem inwestycyjnym są na wypadek upadłości ubezpieczyciela objęte ustawowym systemem gwarantowania Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego na zasadach określonych w Ustawie o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych z dnia 22 maja 2003 r. (Dz.U. Nr 24, poz. 1152 z późniejszymi zmianami). W przypadku upadłości ubezpieczyciela Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny gwarantuje świadczenia do wysokości 50% wierzytelności, do kwoty nie większej niż równowartość w PLN 30 000 EUR według średniego kursu Narodowego Banku Polskiego obowiązującego w dniu ogłoszenia upadłości, oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości lub umorzenia postępowania upadłościowego albo w dniu zarządzenia likwidacji przymusowej.

Materiał Informacyjny MiFID wchodzi w życie z dniem 01.03.2023 roku.